

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
nedejska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
sloj p. p. vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglas
nad 45 mm v širini
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. p. vrsta
naročnik dopusti
izdati ob zbiranju
razen ponedeljka in
dneva po preizkuhu

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisne in nevrščane, nevrščane
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Ljubljana
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajeva št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Reklamni nacionalisti

Novo stanje v naši državi je pri marsikom vzbudilo napačno misel, da je prišla doba nove konjunktore. Tako so nekateri iz tako zvanih gospodarskih krogov mislili, da je prišla doba črne reakcije, ko bo mogoče vreti vse socialno-politične pridobitve pred in povojne dobe pod klop in ko bo tudi splošni volilni pravici za vedno odbilo. Zopet drugi konjunkturisti so mislili, da so se vrnilo oni zlati časi, ko je obstajalo vse politično delo v tem, da je kdo uganjal prav divjo reklamo s svojim več ali manj pristnim nacionalizmom z ednim ciljem, da je na ta način tem bolj krepko zatožil svojega političnega nasprotnika.

Zlasti ti drugi konjunkturisti so v zadnjem času pridno na delu in kamorkoli se prikaže kak odličnejši pristaš bivše SDS, že se tudi oglašajo stari denuncianti očitki, kako da so preganjani v Sloveniji »nacionalni elementi«, pa čeprav da morejo samo ti jamčiti za zmago nacionalne misli v Sloveniji. Z denunciranjem in klevetami se hoče delati reklama za lasten nacionalizem, ker pač gospoda te vrste ne more razumeti, da ima novo stanje tudi ta glavni cilj, da se z reklamnim nacionalizmom neha in da zavlada na njegovem mestu pravi in istiniti nacionalizem.

Pravi nacionalizem pa je samo tisti, ki utrjuje in množi narodno premoženje, ki tako ustvarja možnost za čim višji duševni napredek naroda in ki z gospodarskim in kulturnim napredkom praktično dokazuje narodu, da mu more samo bivanje v narodni državi pomagati na zeleno vejico. Je to plodonosen in ustvarja-joč nacionalizem, ki se priporoča s svojimi deli in ki zato ne potrebuje nobene besedne reklame, ker ga njegova dejanja dovolj krepko priporočajo. Naši reklamni nacionalisti pa žalibog takih priporočljivih dejanj ne morejo pokazati in zato so samo mojstri v besedni reklamni in zato mislijo, da je mogoče živeti od tožarjenja nasprotnika.

Ne samo, da ne morejo nikjer pokazati priporočljivih del, so edini spomeniki njih delavnosti le obupno žalostni polomi in bankroti, uničenje vse nacionalizacije in pa neverjetna moralna dekadence, ki je najbolj razkrita baš v denunciantstvu.

Na široko govore o svojem nacionalizmu. Vprašamo pa, ali je sploh razumljivo, da slovenski nacionalist po krivem denuncira fašistični oblasti slovenski denarni zavod, kakršen je bila Jadranska banka? Pa bi si mogel sploh kdo misliti, da honorira Slovenec, ki pravi o sebi, da je vzor nacionalista, tako denunciacijo še s posebno nagrado? Pa morajo na taka dejanja pravi nacionalisti molčati?

In kaj je bila posledica takega protinacionalnega dela? Po vojni je prišla cela vrsta tujih podjetij v slovenske roke in v katerih so danes? Močna banka v Prešernovi ulici je bila v slovenskih rokah, po nesreči Jadranske banke je zopet večina njenih delnic v tujih rokah. Ista je bila usoda največje pivovarne v Sloveniji, ista zamenjava slovenskih lastnikov s tujimi se je izvršila v celi vrsti drugih podjetij in ko so ti reklamni nacionalisti atakirali še Ljubljansko kreditno banko, da jo zvežejo z usodo Slaven-ske, je obstajala največja nevarnost, da bo sploh vsa večja industrija v Sloveniji padla v tuje roke. Samo na ta način je bila preprečena ta nevarnost, ker so se naši resnični gospodarski krogi znali obvarovati teh reklamnih nacionalistov in ker je vedno večja gospodarska krika dokazala, da se s političnim žandarstvom ne da konsolidirati države.

Kaj nam pomagajo vse visoko leteče besede o nacionalizmu, kaj naj pomeni vse to bahavo ponašanje z nacionalizmom, če pa je bil edini efekt te reklame in te nelepe samohvale samo ta, da je na meji države postal in ostal tujec gospodar največjih jugoslovanskih podjetij!

Kontrola našega gospodarstva je danes v tujih rokah in to je »zasluga« onih reklamnih nacionalistov, ki so dosedaj še vedno znali le to, da so živeli od nacionalizma, niso pa znali zanj delati. Zato niso nikdar iskali naroda, temveč so ga hoteli s palicami in nasilstvi prisiliti, da se izreče za njih politiko. Toda samoumor bi storil narod, če bi se udal tej politiki, ker bila je to politika bankrota.

Takšna je bilanca tega reklamnega nacionalizma in slično bi doživeli zopet, če bi ti reklamni nacionalisti dobili besedo. Zakaj baš njih reklamno povdarjanje takšnega nacionalizma in klevetanje ljudi, ki so na vseh poljih materialne in duhovne kulture le ustvarjali in pozitivno delali, dokazuje, da so ostali takšni, kakršni so bili. Ljudje, ki še vedno niso pozabili na žandarsko politiko, ljudje, ki znajo samo

„Balkan balkanskim narodom!“

Zbližanje med Bolgarijo in Jugoslavijo - Ugoden utis v Soliji - Naše uradno obvestilo

Sofija, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Vest o tem, da se zopet odpre jugoslovansko-bolgarska meja, je napravila v Soliji odličan vtis in pozdravila se kot začetek normaliziranja in obenem zbližanja odnosov med obema državama. Posebna važnost se pripisuje ustanovitvi mešane komisije, ki bo v primeru novih obmejnih sporov avtomatično nastopila za njihovo poravnavo. Pričakuje se, da bo že sam obstoj te komisije pripomogel, da se ne bodo več ponavljali dogodki, ki bi mogli povzročiti zopetno zatvoritev meje med obema državama. Najtopleje se pozdravlja tudi ob isti priliki izrečena misel, da se končno začne že dolgo namravljana pogajanja za trgovinsko pogodbo. V tem ne vidi znak, da sedanji belgarijski režim resno misli na to, da se uvedejo s Solijo boljši odnosi. Bolgarijski listi naglašajo, da je korak belgarijske vlade znak njene moči, ko je v nasprotju s prejšnjimi parlamentarnimi vladami spoznala, da so dobri sosedni odnosi najnujnejši predpogoj za napredek in sporazum vseh balkanskih držav. Dogodek je velikega pomena tudi za notranjo bolgarsko politiko, ker se je z ukinjenjem mejne zapore ojačil položaj zunanje ministra Burova, ki je vedno zastopal prijateljsko politiko nasproti Jugoslaviji in od-

ločno odklanjal zahtevane represalije proti jugoslovanskemu sosеду.

Belgrad, 7. febr. (Telef. »Slov.«) Danes opoldne je zunanje ministrstvo izdalo naslednje sporočilo:

Naš poslanik v Soliji g. Ljuba Nešić je včeraj obiskal bolgarskega ministra za zunanje zadeve g. Burova in ga obvestil, da je vlada kraljevine SHS izdala obmejnimi oblastem potrebna navodila o tem, da se z današnjim dnem ukinejo varnostni ukrepi na meji in se tako olajša redni promet potnikov, kakor tudi gibanje dvolastnikov. Še ta mesec se sestane v Pirotu mešana komisija, ki bo proučila in predložila obema vladama vse potrebne ukrepe za uvedbo normalnega prometa. Komisija bo nadalje proučila možnost postavitve stalnega mešanega organa, komisije ali komisarija, ki naj avtomatično odloča v vseh primerih morebitnih incidentov ali njegovih težkoč v pogledu obmejnega miru in rednega prometa. V smislu že prej dosežene sporazuma obstoja na obeh straneh pripravljenost, da se v najkrajšem času sestanejo v Soliji delegati, ki naj prične pogajanja za dosego trgovinske pogodbe.

Za aktivno zunanjo trgovinsko politiko

Vlada pripravlja celo vrsto trgovinskih pogajanj

Belgrad, 7. febr. (Telef. »Slov.«) Ko je padla beseda o neobhodnih potrebah našega gospodarstva, se je zahtevala posebna aktivnost od naše zunanje trgovine. Pomanjkanje zunanjih tržišč smo občutili tem bolj, ker je radi notranjepolitičnih sporov zaostal naš gospodarski razvoj, dočim so druge države sklepale medtem trgovinske pogodbe. Tako smo se naenkrat znašli v izrednem položaju, da moramo pogodbe ponujati in čakati, kdaj bo druga stranka čutila potrebo po trgovinskih zvezah z nami. Mestoma pa so nastale za sklenitev pogodb skoraj nepremostljive težave.

Napoved, da se bodo pričela trgovinska pogajanja z Bolgarijo, in da bo takoj imenovana komisija, je brez dvoma znanilka lepše pomladi. — Nužno potrebno za dve sosedni državi v dobi vezanega gospodarstva je, da se medsebojno trgovinsko sporazumeta, pa naj si bosta to Češkoslovaška in Nemčija ali pa Češkoslovaška in Francija.

Poleg trgovinskih zvez z Bolgarijo ima naša zunanja trgovina v vidiku še druge pogodbe ali vsaj poskuse. Pogajanja s Španijo napredujejo. V marcu bo odpotoval načelnik dr. Štajnmeec-Sorodolski v Barcelono in Madrid. — Če pridemo do trgovinske pogodbe s Španijo, bo mnogo pomagano izvozu lesa, cementa, živine, hmelja, jaje, pa tudi drugim

predmetom, o katerih se bo govorilo v pogajanjih. Vprašanje je, ali bo dobra volja na španski strani, ker namerava španska vlada v kratkem zvišati svoje tarife, kar bi našo pogodbo nemalo otežkočilo.

Nadaljnja pozornost bi se pokazala nasproti Turčiji, Romuniji in Poljski. Glede Turčije ni treba poudarjati pomena novoturške zmodernizirane sile na trgovinskem polju. Kako bodo trgovinska pogajanja s Turčijo potekala, še ni mogoče reči. Dosedaj so bili na stališču čakanja, izgovarjanja, oziroma pogovora, ki niso s trgovinskimi pogajanjmi v nobeni zvezi.

Kolikor pride v poštev Romunija, se je položaj precej spremenil, odkar je na vladi Maniuova kmečka stranka, ki ima v programu popolno državno preobrazitev. Ker je Maniu imel doslej le malo časa za izvršitev svojega programa in njegovi cilji v zunanji trgovini še niso tako natančno opredeljeni, bo treba opazovati tok dogodkov, ne da bi manjkalo z naše strani ponovne pobude.

Če bo prišlo do kakih novih pogajanj s Češkoslovaško, je splošno prepričanje, da je to odvisno od češkoslovaške notranje politike.

S Poljsko se pripravlja tarifna pogodba. Če bi pa bilo mogoče, tudi splošna trgovinska pogodba.

ker se je videlo, da Nj. V. kralj računa z vsemi stvarmi. Težke so bile bolečine, ki so Hrvatsko pretresale v zadnjih desetih letih. Veliko in upravičeno je bilo upanje, da-li bomo kdaj dosegli v lastni državi ravnopravnost. Današnja amnestija opravičuje upanje v boljšo bodočnost.

Zaščita naših delavcev v tujini

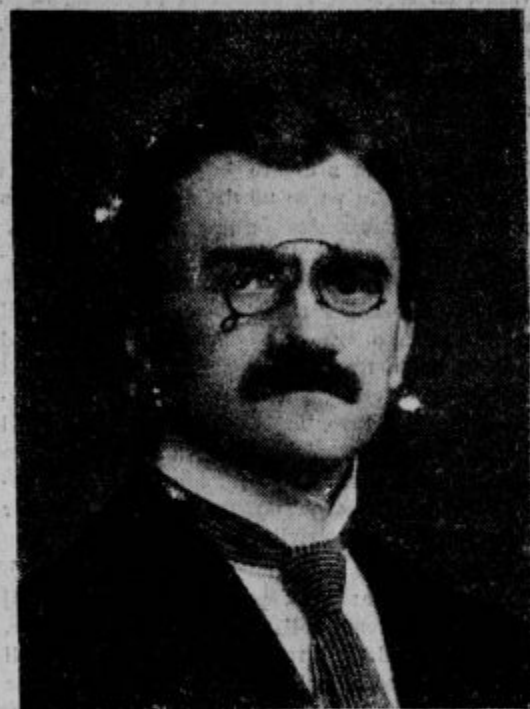
Belgrad, 7. febr. (Tel. »Slov.«) V zunanjem ministrstvu se je sestavila delegacija, ki bo šla v Romunijo, da prične pogajanja z romunsko vlado za pogodbo o zaščiti naših delavcev v Romuniji. Kar se tiče slične pogodbe s Francijo, za katero naj bi se takoj po podpisu trgovinske pogodbe začela pogajanja, pa smo zvedeli, da se čaka na povratek naše trgovinske delegacije, oziroma da ima trgovinski minister s seboj tudi navodila, da v toku svojega bivanja v Parizu pokrene tudi to vprašanje.

Kralj je podpisal ukaz, s katerim se postavlja zagrebški vseučiliški profesor na pravni fakulteti dr. Milorad Stražnicki za našega poslanika v Buenos Airesu. Dosedanji poslanik Grisogono se postavlja na razpoložanje.

Belgarijska trgovska zbornica je poslala notranjemu ministrstvu spomenico, v kateri ga opozarja, da se je v zadnjih desetih letih proglasilo toliko vasi in trgov za mesta, kakor se to ni zgodilo v 48 letih. Radi tega naj se imenovanja mest revidirajo.

Minister dr. Engliš

Praga, 7. febr. (Tel. »Slov.«) »Česke Slovo« piše, da je kralj Aleksander povabil bivšega češkoslovaškega finančnega ministra dr. Engliša v Jugoslavijo, najbrže zato, da bi kot strokovnjak sodeloval pri davčni reformi. Dr. Engliš je načelno sprjetel vabilo in samo prosil za več informacij. Baje bo odpotoval že prihodnje dni.

Dr. Karl Engliš je bil rojen dne 17. avg. 1880 v Hrabinu v Šleziji kot sin rokodelca. Obiskoval je češko gimnazijo v Opavi in nato študiral pravo v Pragi in Münchenu. Od l. 1904—1908 je bil koncipist v deželnem statist. uradu v Pragi, od l. 1908 do 1911 pa v trgovinskem ministrstvu na Dunaju. L. 1911 se je habilitiral za narodno gospodarstvo na tehniki v Brnu, postal še isto leto izredni, l. 1917 pa redni profesor. L. 1919 je postal redni profesor na novoustanovljeni juridični fakulteti Masarykove univerze v Brnu in tudi njen prvi rektor.

Politično je zaslovel, ko je l. 1913 predlagal v moravskem deželnem zboru elektrifikacijo Moravske. L. 1918 je postal član revolucionarne narodne skupščine, l. 1920 pa rednega parlamenta. V letih 1920—1922 je bil finančni minister in je bil za politiko va utne stabilizacije v nasprotju z Rašimom, ki je bil za deflacijsko politiko. Nato je bil finančni minister še v 2. in 3. Svehlomem kabinetu, dokler ni iz bolezenskih vzrokov zaprosil dne 5. junija za dopust. Kot finančni minister je konsekvntno in neustrašeno izvajal svojo politiko ne glede na to, če je ta popularna ali ne. Njegova zasluga je, da so danes češkoslovaške finance urejene in zato je bila njegova pozicija tudi izredno močna, pa čeprav je pripadal malih stranki »Narodnega dela« in ostal je minister, čeprav ni na volitvah prodir.

Mnogo se je Engliš udeleževal tudi na književnem polju. Njegovo najvažnejše delo je l. 1922 izšlo »Záhledy hospodarského nupštení«, Denar (l. 1923). Načrt narodno gospodarske politike (l. 1917) in še mnogo drugih del in razprav. Njegovo delo »Denar« je izšlo v Ogrizovem prevodu tudi v slovenščini v Splošni knjižnici.

Predsed. „Hrv. Radiše“ pri kralju

Kot najbolj hrvatska društva veljata Hrvatski Sokol in Hrv. Radiša. Zastopniki obeh teh društev pa so bili te dni sprejeti od kralja v avdienci, kar hrvatski listi beležijo z velikim zadoščanjem.

O svoji avdienci je dejal predsednik H. R. g. Holujevič med drugim: Kralj me je sprejel s posebno iskrenostjo in ljubeznivostjo. Kralju sem navedel potrebe H. R. in njegov cilj Videt sem, da je kralj nad vse točno informiran o razpoloženju na Hrvatskem. Opetovano je kralj povdaril, da hoče enakost vseh brez ozira na versko ali plemensko pripadnost.

Nova uprava zagrebske železniške aprovizacije

Belgrad, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Železniško ministrstvo je spremenilo upravo zagrebske železniške aprovizacije. Tu so bile nekatere nepravilnosti, oziroma ni bilo tistega uspeha in energije, ki bi bila potrebna. Zanimivo pa je, kako železničarji v Ljubljani sami vodijo zadrugo, v Zagrebu pa jo mora voditi ravnateljstvo. Ljubljanska železničarska zadruga pa nasproti temu lepo napreduje. Ob koncu poslovne dobe izplačuje doplačila odjemalcem v znesku, ki znaša 1 milijon Din, izkazuje pa tudi 1 milijon Din čistega dobička. Nova zagrebska uprava je sestavljena takole: ing. Božidar Ribić, Dragutin Straženaec, Janko Pirjevec, dr. Josip Grupej, Julij Meixner in Jerko Balkaš.

Sporazum med Italijo in Vatikanom sklenjen

Poročilo Gasparrija diplomatom

Milan, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Kardinal državni tajnik Gasparri je danes dopoldne ob 10.30 zbral pri sebi diplomate pri sv. stolici v Vatikanu in jih v kratkem nagovoru obvestil o dočezi spravi med italijansko vlado in papežem. Njegovo poročilo je trajalo samo okoli pet minut in se ni spuščalo v podrobnosti rešitve rimskega vprašanja.

Dr. A. Gosar:

Reforma uprave

Vprašanje, kako izvesti uspešno reorganizacijo naše uprave, je silno pereče, dokaj zamotano. Zlasti je jasno, da se to vprašanje ne da kar čez noč dobro rešiti. Zakaj uprava so v prvi vrsti ljudje. Vse drugo — tudi naš famozni zakon o državnem računovodstvu — je manj važno od ljudi, od uradnikov. Teh pa ni mogoče čez noč popolnoma preurediti, jih tako izobraziti ter izvežbati in — kar je še najpomembnejše — jih tako vzgojiti, da bodo v vsakem pogledu kos našim novim upravnim nalogom in zahtevam.

Zato bi šli mnogo predaleč, ako bi — novega režima zahtevali oziroma priključili, — da naša uprava že danes ali jutri, ali recimo v enem letu izdatno izboljšal. Ne, za to ne gre. Uspehi se bodo mogli videti šele v toku daljšega časa. Pač pa je važno, da se že sedaj zamisli in pripravi, ter da se prične stopnjevno uvajati v našo upravo tak red, tak sistem, ki bo z mehanično nujnostjo izločil iz nje, kar je koruptnega, malomarnega in nezadovoljivega.

Po mojem mnenju izvira velik del vseh težav in nezadovoljstva z državo in njeno ureditvijo iz slabe uprave. Ta pa se ne da izboljšati enostavno z redukcijo ministrstev in uradništva, marveč je treba zlasti njeno tehnično ureditev prav do temelja izpremeniti in izboljšati. Zaradi tega sem že svoj čas, ko smo v ministrskem svetu pretresali načrt zakona o vrhovni državni upravi, zastopal mnenje, da je treba hkrati s tem zakonom izdati tudi še zakon oziroma uredbi o tehnični organizaciji državne uprave. Iz istega razloga se mi zdi tudi zdaj, ko je to vprašanje znova aktualno, važno poudariti par misli, ki bi jih bilo treba pri preureditvi naše državne uprave vpoštevati in kar najbolj dosledno uveljaviti.

Prvo, in po mojih mislih najvažnejše načelo dobre uprave je: Vsak predmet, ki se da takoj rešiti, se praviloma tudi mora takoj rešiti. Izjeme, n. pr. če je dotični referent odsoten, bolan, ali kaj eličnega, so kajpak neizogibne. Vendar se da v primernih odredbah za take slučaje tako postopiti, da bo sleherni zastojanje spisov preko določenega kratkega roka (n. pr. en teden) popolnoma izključeno.

Navada, ki je danes udomačena menda prav v vseh uradih, da se mora vsak, tudi najpreprostejši predmet, predno se reši, v pisarni uležati, je treba brezobzirno zlomiti. V tem pogledu se ne b. smeli strašiti nobenih, niti še tako strogih sredstev. Zadrževanje in zaganjanje predmetov, ki bi se dali spriti rešiti, bi moralo veljati kot eden najhujših službenih pregreškov. Če se nabere zlasti rednega dela toliko, da ga uradnik spriti ne zmaga, potem naj bi bila njegova prva dolžnost, da to javi predstojniku. Ta pa naj bo zopet dolžan delovne moči tako razvrstiti, da delo ne bo zastajalo.

Drugi področnosti ne bom omenjal. Priporočam le še, da slični predpisi po večini že danes obstojajo — seveda le na papirju. To pa v prvi vrsti radi tega, ker danes ni nikake prave kazenske sankcije za uradnika, ki pusti mirno, da se njemu in njegovim podrejenim organom gromadijo akti. Danes so namreč v državni službi glavno uradne ure. Te mora uradnik točno odsedeti v uradu, drugače se mu — vsaj tam, kjer je red — lahko kaj pripeti. Za to pa, kar bi moralo biti najvažnejše in odločilno, koliko dela ima oziroma kako, ali in kako ga je dovršil, za to se le razmeroma redkokdo zanima.

Ta ali oni bo kajpak ugovarjal, češ da gledam to stvar enostransko ter da pretiravam. — Priznam, da sem to točko dokaj bolj naglasil, nego bi odgovorjalo važnosti, ki se ji običajno pripisuje. Do tega me je dovedlo dvojce:

Prvo je misel, da mora javna uprava danes služiti v prvi vrsti ljudem. Ti pa največkrat ne morejo brez čkade čakati, mesece in mesece ali morda celo leta, da se njihov predmet reši. Pred sto leti, v dobi policijske države je bilo to drugače. Takrat je uprava služila predvsem državi. Ta je lahko čakala na rešitev, oziroma če jo je nujno potrebovala, jo je tudi vselej lahko takoj dobila. Ljudje takrat državne uprave sploh niso potrebovali, oziroma sploh niso o nji tako rekoč nič vedeli. Danes je to bistveno drugače.

Drugič pa mi je praktična izkušnja pokazala v jasni luči vprav bistveni pomen te točke. Recimo le, da smo gornje načelo naglega reševanja spisov zares uveljavili. Ali ne bo v kratkem izginilo iz naših uradov, zlasti iz onih prve in druge instance najmanj polovica aktov? S tem pa odpadejo neštene vire zloglasne intervencije in z njimi združeno nepotrebno in zamudno iskanje aktov, s tem je odpravljen povod za mnogobrojne urgence, ki povzročajo vedno le še novo delo, s tem odpade končno tudi glavni vzrok korupcije.

Nj naveden zamo en zgled: Ko sem prevzel ministrstvo socialne politike, je bilo v nekem oddelku ca. tisoč nerešenih spisov in sicer takih, ki so že po svojem predmetu tirjali nujno rešitev. Posledica tega so bile mnogobrojne intervencije v oddelku in pri meni. Zastopniki tujih držav so

Polde Kemperle oprostjen

Rim, 6. februarja 1920.

Končno je zadeva urednika ustavljene »Goriške Straže« g. Polde Kemperle prišla pred izredno državno sodišče. Po tednih trpljenja po raznih ječah je mogel Kemperle stopiti pred sodnike in objasniti zadevo »o tiholetstvu municije in zbiranju orožja v prevarne namene«.

Izredno državno sodišče je po preiskavi

in po zaslišanju prizadetih g. Poldeta Kemperle oprostilo vsake krivde.

S tem je tudi pred najbolj kompetentnim faktorjem dokazano, da so bila brez vsake podlage sumničenja voditeljev slovenskega prebivalstva v Italiji. Ljudstvo v Primorju in njegovi voditelji so bili vedno lojalni in udani državljanji Italije. Prepričani smo, da bo prebivalstvo z velikim zadoščenjem sprejelo vest o oprostitvi g. Kemperle.

Kriza nemške vlade

Centrum proti sedanji koaliciji - Odstop ministra Guearda

Berlin, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Državni kabinet se je danes bavil s položajem, ki je nastal po odstopu centrumovega ministra Guearda. Kakor javlja izdan komuniké, je vlada sklenila voditi posle dalje z ozirom na notranji in zunanje politični položaj, posebno pa na reparacijska pogajanja. Državni kancler je o tem poročal državnemu predsedniku, ki je popolnoma odobril stališče kabineta, sprejel Gueardovo demisijsko in na predlog državnega kanclerja poveril vodstvo prometnega ministrstva postnemu ministru dr. Schützlu od bavarske ljudske stranke, notranjemu ministru Severingu (soc. demokrat) pa ministrstvo za

zasedene kraje. Vodilni list centroma »Germania« je zadovoljen z zopetno pridobljeno svobodo stranke, ki je edina deset let neprestano nosila breme vlade. Centrum ne misli na to, da bi stopil na stran odkritih sovražnikov vlade, temveč bo z vlado mirno in stvarno razpravljaj. Nemška ljudska stranka in socialni demokrati niso igrali fair igre in so tako izrinili centrum iz kabineta. Socialnodemokratski »Vorwärts« je pesimističen in se boji, da bo centrum Millerjev kabinet, če ne takoj strmoglavil, pač pa vendar izpodbil pri prvi ugodni priliki.

Pred sporazumom z Grčijo

Atene, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Venizelos je danes v zunanjem odboru v prisotnosti vseh voditeljev strank ter bivšega zunanjega, vojnega in mornariškega ministra poročal o pogajanjih Grčije z Jugoslavijo, Turčijo in Bolgarsko in o odnosih z Italijo. Ker se ni izdalo o tem nobeno poročilo, se je moglo samo doznati, da je Venizelos posebno poudarjal nastale težave v pogajanjih s Turčijo ter da se namerava še enkrat sklicati zunanji odbor. Vsekakor je gotovo, da v poslanski zbornici ne bo nobene debate, dokler se ne sprejme zakonski načrt o grško-italijanskem dogovoru. Kakor javlja belgrijski dopisnik »Ethnos«, se tam v kratkem pričakuje sporazum v grško-jugoslovanskih vprašanjih, ker so razgovori prišli v ugoden tek.

Za varnost Poljske

Varšava, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Sejm je včeraj z glasovi desnice in vladnega bloka sprejel nacionalistični predlog, ki pozivlje vlado, da pri pogajanjih o izpraznitvi Porenja skuša doseči nove varnostne poljskih mej. Zunanji minister Zaleski je bil nekoliko časa prisoten pri razpravi, pred glasovanjem pa je zapustil sejo.

Znižana poštnina za Italijo

Belgrad, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Po zakonu o telefonskem, brzojavnem in poštnem prometu ter po trgovinski konvenciji med Italijo in Jugoslavijo je poštini minister izdal odlok, da se znižajo poštnine pristojbine za Italijo s 1. februarjem tako-le: Za pisma do 20 gramov 2.50 Din, za dopisnice 1.25 Din, za tiskovine in knjige, če jih pošljejo knjigarne ali izdajatelji, do 50 gramov 1.5 par, največ do 3 kg.

Belgrad ima zmisel za potrebe Zagreba

Zagreb, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Danes se je vrnil v Zagreb dr. Stjepan Srkulj. Časnikarjem je izjavil, da bo selanji občinski svet ostal v dosedanji sestavi. S svojim bivanjem v Belgradu je zadovoljen. Prav tako je zadovoljen z razumevanjem zagrebskih potreb v Belgradu in s sprejemom v ministrstvu. Dobil je vtis, da bo kralj z vso rodbino za dalje časa obiskal Zagreb. Ker pa prostori banskega dvora niso primerni za kraljevo bivanje, je dr. Srkulj izjavil, da bo vse potrebno ukrenil za kraljev sprejem.

Justifikacija Prpiča 15. februarja

Zagreb, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Stol sedmorice je vrnil sodnemu stolu akte glede justifikacije Prpičevih tovarišev. Obešeni bodo štirje. Dan usmrtitve še ni določen. Najbrže bodo usmrteni 15. februarja.

hodil pritiskati name, naj se posamezni predmeti rešijo v tem ali onem smislu. Vrh vsega pa se je še šepetalo o korupciji v dotičnem oddelku.

Da napravim red, sem dal od omenjenih zastalnih predmetov ca. 800 poslati podrejenim organom s pooblastilom in nalogom, da jih brez odlaganja rešijo v lastnem delokrogu. Ostanek pa je bil v kratkem počiščen iz ministrstva. Na to smo uvedli red, da se je vsak predmet, ki je to dopuščal, brezpogojno takoj rešil. In posledica? Delo, ki ga prej dve moči nista zmogovali, je odsele z lahkoto opravljal en sam uradnik, kajti intervencije, ki so prej kradle čas, so v kratkem popolnoma prenehale. Še bolj zanimivo pa je, da so glasovi o korupciji v dotičnem oddelku od takrat popolnoma utihnili.

Imam še druge zanimive zgleda, ki pa jih tu že zaradi prostora ne morem navajati.

(Konec prihodnjic)

Nov val mraza

Berlin, 7. febr. (Tel. »Slov.«) Novi val mraza, katerega so se bali, je že prišel v Nemčijo. V Berlinu je bila danes temperatura — 21.5, v Gornji-Sleziji in v Königsbergu pa — 25. Iz Poljske, posebno iz severovzhodnih delov, javljajo mraz — 35 do — 42, radi katerega je že več oseb zmrznilo.

Ruski ultimatum

London, 7. febr. (Telef. »Slov.«) »Daily Telegraph« javlja iz Pešavarja, da se tam širijo vesti o ruskem ultimatu, ki je bil podan Habib Ulahu in v katerem Rusija svari, da ne sme dalje pleniti državne blaginje. Če v osmih dneh ne bo plačal 3 milijone funtov za ruske dobave municije in orožja, bodo ruska letala bombardirala Kabul.

Poslanik Angielinovič o svoji misli

Belgrad, 7. februarja. (Tel. »Slov.«) Naš novi poslanik v Pragi dr. Grga Angielinovič je pred svojim odhodom v Prago dal časnikarjem tole izjavo o svoji misli:

»Srečen sem, da se mi je poverila čast in dolžnost, da zastopam kralja S. H. in S. l. našo državo v bratski CSR. Moja dolžnost bo, da napnem vse svoje sile, da bi se naše dosežanje politične, kulturne in gospodarske zveze čim bolj učvrstilo. Mi Jugoslovani in Čehoslovaki smo namreč zvezani ne samo z vezmi v okviru Male antante, tega najvišjega mirovnega jamstva v srednji Evropi, marveč smo zvezani tudi po nerazdružni vezi krvnega sorodstva, po skupnih interesih v dolgotrajnih ustavnih in političnih delih in borbah. Politični in kulturni razvoj obeh narodov od prvega dne našega preporoda v prvi polovici prejšnjega stoletja je po pravici takšen, da si njih osvobodjenja in narodnega življenja ne moremo zamisliti enega brez drugega. Ako bom tudi jaz nekoliko doprinesel, da se srčni odnosi razvijajo dalje v dosednji smeri pri srčnega ter iskrenega prijateljstva in bratstva, se bom zavedal, da sem izpolnil svojo dolžnost nasproti svojem suverenu, državi. Vesel sem, da bom mogel svoje dosežanje delo, ki sem ga vodil v smislu češkoslovaškega-jugoslovanskega prijateljstva in bratstva, nadaljevati v Pragi, kjer sem prebil del svoje mladosti kot dijak staroslavne Karlove univerze, kjer bom našel tudi svoje tovariše iz ječ in laborijskih internirancev, in da bom obnovil spomine iz leta 1918., ko so si Jugoslovani in Čehoslovaki priključili slovesno prisegli zvestobo za zvestobo.

Seja mariborskega občinskega sveta

Maribor, 7. februarja 1920.

Zupan je otvoril sejo. Veliki zupan je imenoval Vurcingerja za člana občinske uprave. Finančno ministrstvo je poslalo okrožnico glede občinskega proračuna, o kateri se je v časopisju javno razpravljalo. Občinski proračun mariborske občine je že sestavljen. V smislu te uredbe bi ga bilo treba znižati za 8 milijone. Vendar pa je mariborski občinski proračun že produktiven in gospodarski. Upati je, da bo potrjen tako, kot ga je občinski svet sprejel.

Za I. odsek poroča dr. Veble. Stavbnemu uradu se naroči, da naj predloži občinskemu svetu tiste točke stavbnega reda, ki se naj spremenijo. Hinterlechnerju se štejejo leta suspenzije v napredovanje. Oblastna skupščina je svoječasno sprejela uredbo, da se okoliške občine lahko prisilijo k priključitvi in se bo glede priključitve krčevinske občine napravila vloga na oblastni komisariat. — Miša v Gregorčičevi ulici se prepusti za deset let Marijanišću, ki v duhu oporoke Ane Friedlove vrši oskrbo starih, onemoglih služkinj. — Pogodba z Dijaškim domom se podaljša za deset let. — Potrdi se zapisnik zadnje ankete o fizikalnem kopališču. Občina prevzame v smislu svojih sklepov jamstvo za 7% obrestovanje investiranega kapitala, ki se bo porabil za novo javno terapevtsko in fizikalno kopališče. Dosedanje kopališče se podere. To jamstvo traja gotovo dogovorjeno dobo. Kopališko upravo bo vodil poseben odbor, v katerem bo imela občina odločilen vpliv. Soglasno sprejeto. — Noben načrt glede kopališča na Felberjevem otoku ni bil tak, da bi v celoti ustrezal. Zato se ni podelila nobena nagrada. Gradbenemu uradu se naroči, da iz vseh načrtov sestavi takega, ki bi bil najboljši. Ta načrt naj čimprej predloži občinskemu svetu, da se letos kopališče zgradi. — Čiščenje je to zimo stalo občino 160.000 Din, 50.000 Din pa bo še stroškov. Ta kredit se dovoli. Kifmanova hiša se preuredi za nastanitev mestnega knjigovodstva. Dela se prične takoj. — V avtobusni čakalnici na Glavnem trgu se odda lokal trafikantini Slamičevi.

Kolektivna pogodba. V odseku je bilo doslej osem sej. Besedilo se je sprejelo, kakor je bilo doslej. V veljavo stopi 1. marca razen določb finančnega načrta. Te storijo v veljavo, ko bo proračun potrjen. Socialist Eržen je v dolgem govoru se celo zavzel za kolektivno pogodbo. Nala pa je ob splošnem presenečenju vseh navzočih izjavil, da bodo socialisti glasovali proti. Nato je zupan zaključil sejo.

Novo-adska vremenska napoved. Vedno hladno severni vetrovi. Oster mraz od severa proti notranjosti.

Vera in kultura

Tyrševa vdova in sv. Václav

Sokolstvo, ki sta ga utemeljila organizatorno in idejno, Ceha Fügner in Tyrš, je bila telovadna organizacija s strogo narodnimi cilji. Tako sta jo ustanovitelja negovala in tako zapustila potomcem. Medtem je v teku desetletij sokolsvo, najprvo češko, za njimi pa slovensko, privzelo tudi svobododomelno idejo. Znano je, da se poljsko sokolstvo še vedno drži svojih prvotnih tradicij. V Pragi živi še Tyrševa vdova Renata Tyrševa, edina hčerka Fügnerjeva. Ta deluje še vedno v tradicijah svojega pokojnega moža. Je to ena najpopularnejših čeških žena.

V očigled postopanju češke sokolske organizacije, ki ji ona še vedno pripada, napram slavnostim sv. Václava, je Renata Tyrševa že oktobra l. l. ob priliki 10 letnice osvoboditve češkega naroda napisala članek, v katerem brani duh sv. Václava. Sedaj pa poročajo listi, da je Renata Tyrševa vstopila v odbor, ki prireja letos v Pragi svečanosti, med temi tudi orlovske, v praznjo 1000 letnega jubileja sv. Václava.

Tako je Renata Tyrševa kot Sokolica v dejanju manifestirala isto idejo, kateri sta služila njen oče dr. Fügner in njen mož dr. Tyrš, in ki ji je sama ostala zvesta do danes.

Swobododomelstvo in sv. Václav

Medtem, ko se češki narod pripravlja na čim dostojnejšo proslavo 1000 letnice sv. Václava, se swobododomelstvo pri teh tudi izrecno narodnih svečanostih drži ob strani.

Zato pa so napor na katoliški strani tem večji, da bodo slavnosti dostojno potekle. Ob priliki sv. václavskih dni se v Pragi ne bo vršil le vseorlovski slovanški zlet, ampak se bodo vršili kongresi katoliških zvez, delavcev, kmetov, zadrugarjev, dijakov, učiteljev, teologov, obrtnikov, kat. ženskih zvez. Ob tej priliki se bo vršil v Pragi tudi zbor za vzhodne nauke, ki se ga bo udeležil škof d'Herbigny, dosedaj največji strokovnjak za zblizanje vzhodne in rimske cerkve. Tako bodo sv. václavske slovesnosti v Pragi imele značaj vseslovanškega versko obnovitvenega gibanja.

Slovanstvo naj se okrepiti in uveljavi v duhu življenja in delovanja velikega češkega kralja svetega Václava!

Stališče katoličanov v Združenih državah

»Church Extension Magazine«, vodilni katoliški mesečnik, glasilu največje katoliške organizacije v Združ. državah »The Church Extension Society« (Društvo za razširjenje cerkve), katere predsednik je kardinal Mundelein, je priobčilo v svoji prvi letošnji številki zanimiv uvodnik pod naslovom »Naše stališče danes«.

Članek analizira zadnji sramotni poraz Smitha in ves volivni boj ter priznava odkrito, da je to poraz katoličanov, ne Smithov, da je Smith samo žrtev tega poraza. Dokaže pa, da sta se obe vladajoči stranki v državi izkazali kot odločni nasprotniki katoliške cerkve. Ena je sama sebe udarila raje, kakor bi bila volila katolika, druga pa je dovolila, da se je pod njenim okriljem in imenom vršil ves ta sramotni boj proti katoliški cerkvi! Kaj naj sedaj naredijo katoliki, da se zavarujejo proti enakim slučajem za prihodnost? Svoje stranke ustanovljati nikakor ne kaže, ker bi mogli računati komaj na kakih 6 do 7 milijonov glasov, najbrže pa samo na kakih 5 do 6 gotovih. Zato članek, očitno pod vodstvom od zgoraj, nasvetuje večje zanimanje katolikov za politiko in organizacijo katoličanov v eno politično skupino brez lastne stranke. Pri volitvah bi se pa katoliki kot skupina pripojili tisti stranki, ki bi jim bila najbolj pravična in bi jim nudila največ koristi. Za skupino gotovih 5 do 6 milijonov glasov, poleg tega še za vpliv teh milijonov in morda vsaj par milijonov drugih nekatoliških glasov, bi se pa že vsaka stranka rada potegnila in jih skušala pridobiti za se. Tako bi postali katoliški volivci nekaj jezika na tehničnem, ki bi največkrat odločeval zmago. Na ta način bi prišli katoliki do politične veljave in moči v politiki, ne da bi imeli svojo posebno stranko.

Vsi drugi katoliški časniki živahno odobravajo ta načrt. Sklenjena pa stvar menda še ni, treba je sicer priznati, da so ameriške razmere drugačne od evropskih. Ali pa je nasvetovani način edino primeren, o tem bodo ameriški katoliki še govorili.

Odpadništvo na Dunaju

Odpadništvo od katol. cerkve propagira kakor na Češkem tako tudi na Dunaju v prvi vrsti socialna demokracija. Statistika kaže, da je l. 1919—1927 izstopilo na Dunaju iz katoliške cerkve 120.000 oseb, od protestantizma 10.000, od judovstva 9000. Številka 120.000 sicer absolutno vzeta ne bi bila pretresljivo velika. Toda res je, da takega odpadniškega gibanja kot je sedaj na Dunaju in na Češkem ni bilo od reformacije. Številka 120.000 odpadnikov pomeni dve Ljubljani. Pa tudi to gibanje bo na drugi strani rodilo dober sad, kakor je vsak tak pritisk v zgodovini katoliške cerkve rodil zelo povoljne uspehe za nadaljnji razvoj cerkve in versko poglavitno ljudstva.

Kaj je novega

Koledar

Petek, 8. februarja. Janez od Mata, Emilijan, Juvencij. — Jutri: Ciril Aleks., Apolonija.

*W. Gaidarov
Ljubljana 6. II. 1929
Pozdrav italcem
, Slovenca*

Pred črno tablo

Dan za dnem in ob vsaki uri je v široki veži na univerzi vedno enako. Težka vrata se sunkoma odpirajo, mladi ljudje vstopajo, odhajajo, se morda še nasmehnejo drug drugemu in spregovore nekaj prijaznih besed, nato pa se razgube. Mesto njih pa prihajajo drugi in vse pozno na večer tja do osmih, ko zaključijo mis Copeland zadnje predavanje na univerzi in ko gospod Jeran, vratar in čuvar poslopja, ne potegne z mokro gobo preko velike črne table v veži.

»Samo za pisma!« je napis na tej tabli. Ne za naznana dijaških sestankov, ne za anonse, kje morejo dobiti »cenjeni gg. akademiki dobro meščansko hrano« ali »lepo sobico«.

»Samo za pisma!« Premalo je to in ni res. Še za dosti. dosti upanja, da dovolj nad, za mnogo žalosti, dobrih in bridkih vesti je prostora na tej tabli. »Priporočena pisma.« Črna tabla je rubricirana in tej prvi rubriki veljajo prve misli mnogih mladih ljudi. »Bo prišel denar? Ga bo poslala mati? Vsaj tristo dinarjev bi potreboval, da potolažim gospodinjco.« Vsak dan osreči ta tabla nekaj študentov, katerih imena se zablešče na njej. Vratar izroči obvestilo od pošte, pošta pa izroči srečnejšem denar. Komu ga izroči študent? Morda gospodinjci, morda plača hrano v menzi, morda kolektivno na univerzi, mnogo potreb ima študent. In hvaležen je študent. Če ni njegovo ime pod prvo rubriko, morda bo na drugem delu table. Prišlo je nemara pismo od domačih, od prijatelja, ki študira v Parizu, od ljubljene dekleta, nemara je kako smrtno obvestilo, morda še kaka ter-

Richard Gerlach:

Pikica

Pikica je vojni otrok. Zaostala je v rasti in s svojimi enajstimi leti je majhna kot osemletna. Njen glasek je otročji. Prozorno nežna je vsa deklica.

Pikica bolijo zobje, mati gre z njo k zobozdravniku. Doktor Krüger ima navado, da sprejema otroke, ki pridejo k njemu, prav tako kot odrasle.

»Prosim, gospodična, izvolite.« Prikloni se in ponudi prostor.

Tako nagovorjena, važna oseba, se dostojanstveno pomakne proti nevarnemu operacijskemu stolu, ki se bliska in sveti v steklu in niklju, pljuvalnik je visoko pripravljen, neka sumljiva cevka visi tu, pincete, igle, kleščice. Pikica pa sede kakor doma z dvignjeno glavo na usnjato blazino. Njene nožice vise v zraku, ne dosežejo tal. Ponosno, samozavestno čepi tu. Nekdo ji je rekel »Vi...«

»Prosim, ali ste tako prijazni?« Doktor Krüger je rahlo in nežno prijel njeno brado. Pikica odpre usteca.

»Tako,« je zamrmral doktor Krüger, »zgornja čeljust je preozka, zato silijo vsi zobje naprej, se suvajo in prerivajo.«

Potrebno je daljše zdravljenje. Pikica bo morala reči odslej tu vsak teden parkrat dober dan.

»No, saj to ni preveč hudo, ako vam stavim v usta iglice in obroček. Nekoliko seveda tišči in pritiska, brez dvoma, toda, kajne, gospodična, vi uvidite, da je to za vas odločno potrebno...«

jatev ali časopis. Hvaležen je študent vam vsem, ki pišete v Ljubljano in za naslov navedete: univerza.

Poznam študenta. Sam je in živi od milosti dobroteljskih ustanov. Nikogar nima, ne v Ljubljani, ne drugje, nikogar, ki bi mu pisal eno samo pismo. Nič več kot pismo. Kaj bo ta študent gledal pod rubriko »Priporočena pisma«. Tja ne gleda nikoli. Vsak dan pa stmi minuto v ostalo tablo in išče, kdaj bo prišlo še zanj pismo, samo navadno pismo. Kdo ti bo pisal, revež? Nimaš sorodnikov, ne prijateljev, niti nobeno dekle se ne zmeni zate, ki imaš podarjeno oguljeno suknjo in slabe čevlje.

Pa je le prišlo. Pismo. Bogve kdo se je hotel pošaliti z njim in mu je poslal vabilo na plesni venček. Ne tisti šaljevec, življenje, zakrinkano s predpustno šalo, se je pošalilo z njim. In še za to odurno šalo je bil študent hvaležen. Prvo pismo, ki ga je dobil po dolgih letih.

Se vedno hodi študent, in z njim mnogi drugi, pred črno tablo na univerzo. Bo prišlo pismo? Bo kdo pisal? Vsaj vabilo na predpustno veselico naj pride, vključ oguljeni obleki in nemogočim čevljem, vsaj to naj pride.

Osebnosti

★ Novi zagrebški poštini ravnatelj nastopil mesto. Kakor znano, je bil dosedanj zagrebški poštini ravnatelj Rudolf Rupec premeščen v Novi Sad, na njegovo mesto pa je bil imenovan načelnik v poštne ministru Vojin Popović. Popović pa je bil še pred nastopom svojega mesta imenovan za glavnega poštne ravnatelja, za poštne ravnatelja v Zagrebu pa je bil imenovan načelnik prometnega oddelka v poštne ministru Josip Tutek. Josip Tutek je doma iz Sinja na Hrvatskem in velja za prvovrstnega uradnika.

★ V naše državljanstvo so sprejeti Jakob Jeram, posestnik iz Polul — okraj celjski; Julij Bajer, ključavničar iz Maribora in Franc Peternel iz Viča.

Ostale vesti

★ Javna varnost v državi vedno večja. Najnovejša številka »Policije« objavlja obsežne podatke o stanju javne varnosti v državi. Podatki so nad vse razveseljivi, ker dokazujejo, da je razbojništvo po južnih krajih skoraj docelo zatrto, a tudi kriminaliteta je znatno padla. Začelkom l. 1924. je bilo v južni Srbiji kačakov okoli 1200 in so ti na vse ogrožali javno varnost na vsej desni obali Vardara in v Sandžaku. Leta 1924. se je pričelo energično preganjanje kačakov. Do leta 1927. je bilo 316 kačakov ubitih, 175 aretiranih, 626 od njih pa so se sami predali oblastem. Danes je kačastvo čisto zatrto. Tudi od komitov je južna Srbija očiščena. Še leta 1922. je imel macedonski komitet v vsakem okraju po več komitskih band, v nekaterih kar po 5. l. 1923. je bilo pri nas na delu še 800 komitov. Po večjih zelo hudih bojih so orožniki uničili 19 band. V teh bojih so komite izgubili svoje voditelje in sedaj se omejuje vse delo macedonskega odbora, da pošlje tu pa tam kakega atentatorja čez mejo v južno Srbijo. V Črni gori je bilo l. 1923. še nad 200 odmetnikov. Vsi ti so danes ali pobiti, ali ujeti ali pa so se morali udati. V vsem je danes le 6 novih odmetnikov, ki so pobegnili po izvršitvi kakega zločina. Ti pa ne ogrožajo

javne varnosti. Tudi hajduštvo je danes čisto zatrto. Samo dva ocenjena hajduka še živita in sicer v požarevaškem okraju Babelji, na čegar glavo je razpisanih 100.000 dinarjev in Radovanović, ki je ocenjen na 50.000 Din. — Pa tudi kriminaliteta je padla. L. 1919. je bilo v vsej državi izvršenih 1277 razbojništev, l. 1927. pa le 359. Tatvin je bilo l. 1919. 21\93, l. 1927. pa 14.642. Ubojev je bilo največ l. 1923. in sicer 1808, l. 1927. pa 1080. Zanimivo je, da je bilo največ zločinov izvršenih na Hrvatskem, najmanj pa v južni Srbiji in Črni gori. — V bojih s kačaki, odmetniki in razbojniki je padlo 8 orožnikov, 387 pa je bilo ranjenih. Vsled težkih naporov in slabih higijenskih razmer vzdolž bolgarske in albanske meje pa je umrlo 75 orožnikov. Številka, ki pač jasno dokazuje, da so orožniki storili več ko svojo dolžnost.

★ Narodno obrambni tečaj Slovenske straže. Zanimanje za naše narodno obrambno delo postaja od dne do dne večje. Zato je sklenilo vodstvo Slovenske straže, da priredi enodnevni tečaj dne 21. februarja za zastopnike naših prosvetnih društev. Z gotovostjo pričakujemo, da se bodo naša društva zavedala svojih dolžnosti, ki jih imajo do svojih bratov preko meja in da bodo poslala vsaj po enega zastopnika na tečaj. Za hrano bo skrbela Slovenska straža in oddaljenim gostom preskrbimo tudi prenočišče. Prijave naj se pošljejo najkasneje do 15. februarja tajništvo Slovenske straže v Ljubljani, Poljanski nasip 10-1. — Vodstvo Slovenske straže.

★ Nove velikonočne razglednice bo izdala v kratkem Slovenska straža. Opozarjamo že sedaj vse naše prijatelje, posebno narodno-obrambne odbornike naših društev, naj širijo čimbolj te naše velepomembne razglednice mesto običajnega »šunda«, ki preplavlja naše trgovine in nosi dobičke le tujim spekulacijskim podjetjem. — Nove razglednice bodo reproducirane po dveh umetniških osnutkih: prvi predstavlja kraško vas, drugi morsko obal v pomladanskem velikonočnem razpoloženju. Uporabljajte vsi le te razglednice in prispevajte tako k naši nujno potrebni narodno obrambni akciji!

★ Prihod ameriških in angleških turistov v Dalmacijo. Od začetka meseca marca pa do septembra tega leta bo obiskalo Dalmacijo okrog 20 ogromnih prekoceanskih izletniških parnikov z nekoliko tisoči ameriških in angleških turistov. To bodo sami parniki največjih svetovnih paroplovnih družb, izlete pa so organizirale londonske in newyorške izletniške agencije. Razen tega je prijavljen še prihod desetih luksuznih jaht iz Anglije.

★ Volkovi nadlegujejo dalmatinske vasi. Hud mraz je prisilil volkove v dalmatinskih gorah, da so se pričeli spuščati v vasi; največ jih je v okolici Sinja. Tako so se v vasi Jakubko priklatali štirje volkovi ter pred očmi pastirja odnesli eno ovco, jo v minuti raztrgali in požrli. Kmetje vasi Sijarice so prijavili oblastem, da se je blizu njihove vasi pojavilo krdelo desetih volkov.

★ Vabilo. Dne 17. februarja 1929 ob 10 dopoldne se bo vršil v dvorani št. 28 okrajnega sodišča v Ljubljani občni zbor »Društva sodno-pisarniških uradnikov in oficijantov za Slovenijo v Ljubljani« z običajnim dnevnim redom. V interesu vseh je, da se zanesljivo udeležite v čim večjem številu tega zborovanja. — Odbor

★ Pri pokvarjenem železcu, vnetju v črevesju, slabem okusu, glavobolu, mrzlici, zaprtju, bruhanju in driski učinkuje že en kozarec naravne »Franz-Josef«-grenčice zanesljivo, hitro in ugodno. Znameniti zdravniki za želečne bolezni izpričujejo, da se »Franz-Josef« voda za z jedjo in pijačo preobložena prebavila izkaže kot prava dobrota. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

Pikica dvigne uporno ustnice. »No, ne tako občutljivo.« Zobozdravnik krepko zgrabi... solze... »No, to je pa od sile. Kaj se pa dereš?« Kaj sluti ta človek o Pikicini bolesi? V njej se je nekaj zrušilo.

... Doktor Krüger me ni smatral resno. Njegova vljudnost je bila le norčevanje...

Pikica se komaj dotakne pri jedi krožnika, trudna in blede čepi nad svojimi slikami. Oh, z vojnimi otroci je res križ...

Ko se vrne čez štirinajst dni doktor Krüger, najde svojo prijateljico razdvojeno in raztreseno.

»Kaj pa je?« — Toda iz deklice ne more ničesar izvleči.

Z vprašanji ne pridemo naprej. Doktor se spravi na delo in vneto riše s svinčnikom sošednjo hišo. To je težka stvar, ako človek takega dela ni vajen...

»No, gospodična Pikica, pogledite to sliko, poskusil sem, ali bi lahko tudi jaz postal slikar.« Toda Pikici ne ugaja preveč slika, pretemna se ji zdi...

Korak za korakom si pribori doktor Krüger zaupanje. Počasi in s premislekom. Zdi se, da ni niti malo nepotrpežljiv. Ali morejo odrasli pridobiti otroke? Ali ni v njih še vse upogljivost in polno veselja pričakovanja?

Obzirnost tega prijatelja je poštena. Polagoma spozna Pikica, da ni tu nikake prevare in dogovori se za sprehod, tja k topolom, č jezuru, k lepim, vitkim drevesom ob vodi.

Pikica je od dne do dne bolj sveža in zdrava.

Pikica ne ve, kako naj se obnaša. Mogoče stiska jok njeno grlo? O ne, kvečjemu, da se njene roke skrivaj zganajo. Niti ena solzica ne priteče po njenem licu.

Punka Špelca, ki je bila mnogo let njena neločljiva tovarišica, mora takoj izginiti v veliki zaboj na podstrešju. Premagani časi...

»Kaj pa imate v mapi, gospodična Pikica? Vi slikate?«

»Da.«

»Smem pogledati?«

Doktor Krüger strmi v pastelne pole, Pikica globoko zardi.

Javor z ostroboimi listi in nežnimi žilicami, maklen, torej vaša posebnost so drevesni listi? Tu je tudi bukov list, bršljan in hrast. Vi ste umetnica, gospodična Pikica, ali boste postali slikarica?«

In Pikica prizna, da že sanja o umetnostni akademiji...

Pikica resnično vzcvete. Kdo se spozna pri dekliških srcih? Kar zaljubljen je v dobrega, starega gospoda, minute šteje, kdaj bo smela k njemu, k zobozdravniku.

Čez kakega pol leta odpotuje doktor Krüger. Pikica mora k njegovemu namestniku Plaho vstopi v tujo sobo. Debel, sopihač, široko se smeječ mož ji pride nasproti.

»No, otrok moj, pokaži mi malo svoje zobčke.«

No, tako pazljiv kot doktor Krüger ta zobozdravnik ni.

»Koliko si pa stara, mala?«

»Enajst in pol.«

»Pa še tak otroček, tako majhna in drobna. Današnji otroci so pa res slabotni.«

Silen mraz širom Slovenije

V dolinah je hujši mraz ko v gorah

**V dolinah je toje,
po gorah pa ne!**

Sv. Gora pri Litiji, 6. febr.

V hribih pri nas je kar toplo. Na dan najhujšega mraza v dolini smo imeli tukaj gori 3. t. m. takoj zjutraj samo -8° pod ničlo. Dne 5. t. m. pa zjutraj samo 2° C pod ničlo. Po dnevi je pa na soncu že kar vroče.

Silen mraz v Slov. Krajin

Murska Sobota, 5. febr.

Ze v soboto je divjal silen veter, proti večeru se je pa zjasnilo, kar je povzročilo padec temperature. V Murski Soboti je v nedeljo toplomer kazal -27° C, v okolici pa celo -28° C pod ničlo. Naši očaki trdijo, da že 30 let ni bilo takega mraza. Pri nekaterih hišah so zamrzili studenci, da morajo sedaj nositi vodo od sosedov. Ko pa bo nastopil južni veter in se bo začela taliti velika masa nakopičenega snega, se je bati povodnji, ki nastopi akoraj vsako leto.

Mura je zamrznila. Ljudje skoraj ne pomnijo, da bi bila popolnoma zamrznila. Mline, ki so se nahajali na njej, je led večinoma razbil. Tem nevarnejše pa bo, ko se bo začela vsa ta ogromna masa ledu trgati in ko bo voda prestopila bregove in poplavlila bližnja okolica. V nevarnosti so predvsem občine: Dokležovje, Melinci in tri Bistrice. Zavarovati bodo morali tudi lesen most pri Dokležovju, ki se kljub precejšnjim ledolomilcem ne bo mogel ustavljati.

Mraz v kamn. okraju

Vodice, 6. febr.

Ko vse toži o mrazu in pripoveduje, da ga je bilo -20° do -25° C, smo bili tudi pri nas deležni mraza, le da še v malo večji meri. Burja 2. febr. je napravila naprej velike zamete, tako da je bil od Kamnika proti Kranju, Vodicam in odtod v Ljubljano tudi za sani promet onemogočen. Mlekarji so morali v nedeljo, 3. t. m., kljub najboljši volji, da bi prišli v Ljubljano z mlekom, nazaj, ker

★ **Pouk v zagrebških šolah** začasno ukinjen. Ob zadnjem mrazu je vsem zagrebškim srednjim šolam zmanjkalo kuriva, novega pa niso mogle dobiti, ker je bil promet na železnicah radi zametov zelo oviran. Dijaki so sedeli v mrzlih sobah, oblečeni v zimske suknje in v rokavice. Radi tega se je mnogo dijakov prehladilo in obolelo od influence. Ponekod je že polovica dijakov izostala od pouka. V torek dne 5. t. m. so zato ukinili pouk na vseh srednjih šolah v Zagrebu. Pouk je ukinjen do 21. t. m. Na učiteljsku kurijo z drvmi in pouk zaenkrat še traja. Zagrebški prosvetni šef dr. Košumović je odredil, naj se začasno ukine pouk še na onih ljudskih šolah, kjer je zmanjkalo kuriva.

★ **Oče je našel izgubljenega sina.** Mala, tiha vasica Lug v Baranji je doživela te dni svojo senzacijo. Pred štirimi meseci je kmetu Mihaelu Berpiču pobegnil 14letni sin Štefan. Zaman so ga iskali povsod. Njegov oče pa je šel po sledi izgubljenega sina najprej za njim na Madjarsko. Sled ga je vodila od mesta do mesta in kamor je stari Mihael prišel, je sin že odšel dalje. Iz Madjarske je odšel oče za sinom v Nemčijo, ga tam iskal vsekrižem; iz Nemčije je odšel v Češkoslovaško, nakar se je vrnil zopet v Nemčijo. Kot blazen je Berpič iskal sina povsod in zdelo se mu je, da se sin norčuje iz njega. Večkrat je mislil, da ga že ima, pa mu je pred nosom ušel. Končno pa ga je po mesecih obupnega iskanja našel v Monakovem. Denar je seveda že davno obema pošel. Mladi pustolovec, ki je poln nemirne želje, ogledati si svet, pobegnil iz doma, se je preživljal ves čas, kakor se pač preživljajo vsi mladi klavitezi, očetu pa je denarnica tudi že izplahnela. Jugoslovanski konzul v Monakovem pa je le pomagal očetu in njegovemu izgubljenemu sinu nekotniko na noč. S potrebnim denarjem v žepu sta se vrnila oče in sin po tem čudovitem beganju po Evropi v svojo malo tiho vasico. Tu pa sta postala junaka dneva. Morda bodo še v poznih rodovih dedje za pečjo pripovedovali svojim vnukom o starem Berpiču in o njegovem izgubljenem sinu.

★ **Advokat umrl v ubožnici.** Tudi to se včasih pripeti, da kak advokat umre na stara leta v revščini. Pa le redkokdaj. V Subotici je umrl pred kratkim bivši odvetnik dr. Dušan Petrovič, nekdanji voditelj Srbov v Vojvodini. Pred vojno je žrtvoval vse svoje znatno premoženje v arbske narodne namene. Umrl je popolnoma pozabljen v ubožnici.

★ **Stoje smrznili.** Na cesti od Varaždina do Ormoža so našli ljudje na brzoljavni drog prislonega smrznjenega človeka. Neznanec je bil najbrže zelo pijan, kajti ko je prišel do brzoljavnega droga, ga je objel z rokami in si izpraznil želodec. Tu je tudi ostal v stoječi pozi ter smrznil, ves čas se držeč z rokami za drog. Dosedaj še niso ugotovili kdo bi bil ta človek.

★ **PROFESOR ZALOKAR** odpotuje dne 9. t. m. in se vrne dne 22. t. m.

so že nedaleč od doma po večkrat zvrnili mleko. K sreči je bilo zmaznjeno v vrčih. Toplomer je kazal v nedeljo zjutraj ob 7 vsepovsod -28° do -31° C. Po -31° C je kazal v šoli na Skarušini, v šoli v Vodicah, v Zapo-gah, bolj v zatišju po -27° do 28° C. Enako v ponedeljek 5. t. m. V torek je odnehal na -25° do 27° C. Ljudje so izginili v hiše, ven gre le, kdor mora. Ako mraz ne bo ponehal, bo mnogih zmanjkalo drv. Še mladina je izgnila z drsalice; nižji razredi so v šoli skoro prazni.

Tudi stari ljudje pomnijo komaj tak oster mraz. — Pri potočnih vodah so se pojavile jate divjih gosi in rac; jerebice žalostno čivkajo okrog oglov in poginjav. Tudi srnam prede trda, ker je v gozdovih celo v gošči zasneženo vse prav do debla. Ze v nedeljo in ponedeljek so s cest odstranili zamete, da je promet proti Ljubljani, Kamniku in Cerkljam zopet omogočen.

Zima v Beli Krajini

Metlika, 6. febr.

Zima, pravijo stari ljudje, ni bila že desetletja tako občutna, kakor letos. Najhujši mraz je bil v nedeljo in ponedeljek, ko je bilo v mestu mraza -28° C, pri Kulpi pa celo 2 do stopinje več. Tudi Kulpa je letos vsa zamrznila, le kjer je bolj deroča, ni premrznila. Seveda ni bilo sibirskega ledu, da bi bilo mogoče hoditi ali celo voziti čez njo. Mlini so vsi obstali in morali so led s koles sekati, ako so hoteli kaj mleti. Valed mraza, a še bolj valed pijanosti bi bil skoro v nedeljo zmaznil neki hlapec iz Črnomlji, rododm Dunajčan, ki je šel po krmo, pa se je že pijan, med potjo še do kraja z žganjem opil. Le s težavo so ga rešili. Komaj pa se je otalil, je bil prvi pozdrav in znak njegovega življenja bogokletstvo. Res lepa vzgoja takih ljudi.

Kulpa zamrznila

Banja Loka, 4. febr.

Kulpa v gornj. teku proti fari pri Kostelu je popolnoma zamrznila, česar najstarejši ljudje niso doživeli. Veliki zameti.

Metod Golmajer:

Stanarine v ljubljanskih mestnih hišah

KAJ SE JE V TEM POGLEDU STORIL V BIVŠEM OBČINSKEM SVETU?

Ponovnokrat so se posamezni najemniki v mestnih hišah obračali na člane stanovanjskega odseka s prošnjami, naj se uredi njihova najemnina stanovanju primerno. Stanovanjski odsek je že poleti uvidel, da najemnine res niso pravilno razdeljene; v nekaterih hišah so bile pretirane, drugod zopet prenizke.

Da se vidi razlika, naj navedem par primerov: V Krakovem stane trisobno stanovanje mesečno 250 Din, štirisobno 300 Din; v Tivolju n. pr. plačujejo za tri- in štirisobna stanovanja po 335 Din mesečno, v Kresiji pa znaša najemnina šestosobnega stanovanja, 270 m² velikega, 1000 Din, ne došti manjša pet- in štirisobna stanovanja pa po 800 in 670 Din mesečno. Na drugi strani pa znaša najemnina 46 m² velikega stanovanja 500 Din mesečno! Radi takih razlik so se ljudje upravičeno pritoževali neglede tudi na socialni položaj pritožnikov in prošnikov, ki visokih najemnin niso zmogli.

Bivši klub občinskih svetnikov SLS je temu vprašanju posvetil vso pozornost. V klubu se je izvolila komisija, ki je tudi delala in prišla do konkretnih zaključkov, ki so: Stanovanjske hiše naj se vzamejo v pretres kot enota, ne glede na to, ali je ta hiša zidana s kratkoročnim, druga z dolgoročnim posojilom. Vpošteva naj se pri določitvi najemnine ohranjenost stavbe, obenem pa tudi lega. Na periferiji mesta ne morejo biti iste cene kot v središču.

Ker se mi je s poučene strani zagotovilo, da so hiše za topničarsko vojašnico izmed novih stavb edine, ki se same krijejo, smo vzeli za podlago ceno teh stanovanj, kar znese m² 8 dinarjev. Na podlagi tega računa je komisija pregledala imenik stanovanj in določila stanarine v posameznih stavbah: neke več, drugod manj, kakršni je pač bila dosedanja najemnina. V tem pogledu se je po vojni veliko zamudilo ali opustilo, zato so rasla doplačila občine od leta do leta. Dalje je klubova komisija črtala razen hišnikom vsem drugim ugodnosti naravnih stanovanj. Klubova komisija pa v celoti ni izdelala predloga za klub in klubovo delegacijo v stanovanjskem odseku, ker je rabila še raznih podatkov iz knjigovodstva, ki pa niso prispeli, ker je bil občinski svet prej razrešen. Izračunan je bil samo finančni efekt povišanj, ki je znašal okrog 350.000 Din letno.

Medtem, ko je bila klubova komisija še pri delu, je bila za torek 8. januarja sklicana seja stanovanjskega odseka, na kateri naj bi se obravnavalo vprašanje najemnin. Pred to sejo se je pa vršila dne 5. januarja predkonferenca na magistratu, pri kateri sem bil navzoč. Razložil sem stališče klubove komisije in povedal, da smo pri tej komisiji izvedli regulacijo, ki daje letni finančni efekt ca. 350.000 Din. Navzoča gospoda sta stališče klubove komisije odobra-

vala, pri zopetnem pregledovanju najemnin smo pa prišli po moji cenitvi na finančni efekt okrog 500.000 Din. — Z vsoto 500.000 Din letno bi se delno kril primanjkljaj, obenem pa tudi znižale pretirane najemnine nekaterih stanovanj na Jegličevi cesti. Izmed malih hišic naj bi se podražila samo stanovanja v Koleziji za 50 Din tako, da bi se cena zenačila z vsemi drugimi malimi stanovanji, tako tudi z onimi na Vodovodni cesti, kjer naj bi znašala najemnina 200 Din mesečno, kar je še vedno občutno za sloje, ki prebivajo v teh stanovanjih. Ni pa bilo govora na tej konferenci o podražitvi stanovanj v hišah za topničarsko vojašnico.

Predlog za sejo je bil pripravljen. Po tem predlogu so bile zmerno zvišane najemnine v starih in novih stavbah, kjer se je pokazala potreba za zvišanje, obenem so bile pa tudi omiljene dotedanje pretirane najemnine posameznih stanovanj. Ako bi bil ta predlog sprejet, bi ga moral vsak objektivni najemnik v mestnih hišah priznati kot pravičnega. Do seje stanovanjskega odseka, na kateri bi se ta predlog oživotvoril, pa ni prišlo, ker je bil občinski svet 6. januarja razrešen svoje funkcije.

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Nocoj bosta opravljali nočno službo: 1. Ramorjeva lekarna na Miklošičevi cesti in 2. Trnkozova lekarna na Mestnem trgu.

Sličice iz ljubljanske zime

V teh mrzlih dneh se umika družabno življenje Ljubljane med zidovje, stiska se v topla stanovanja meščanskih družin, vdano miruje za zamrznjenimi okni palač, potpežljivo prezebuje v podstrešnih »luknjah« in mokrotnih kletih, kjer prebivajo reveži. Kamorkoli prideš, kjerkoli vstopiš, povsod te sprejmejo z ohlajenim razpoloženjem in preden jih zanima namen tvojega prihoda, pogledajo, če si skrbno zaprl vrata za seboj, če ni zavelo preveč mrzlega zraka noter, ko si vstopil. Te dni so prišli zelo v modo napisi »Zapirajte vrata!«, ali še krajši »Zapiraj!!!« Ponekod srečaš ta povelja napisana kar s kredom. Drugod sem zopet opazil take napise v modri, rdeči, zeleni barvi. Vsem pa se pozna, da so bili napisani v naglici; krepke, energične poteze črk govore, da so nastale radi krute potrebe, iz neizprosnega kljubovanja mrazu, ki kraljuje na ulicah in vsiljivo pritiska v stanovanja. Radi hitrejšega in lažjega umevanja so ti napisi nameščeni navadno v neposredni bližini ključ in opremljeni z najmanj enim klicajem. Jaz si to tolmačim tako: »Zapiraj« z enim klicajem je še dokaj vljuden poziv, za spoznanje manj kot prošnja. Z dvema klicajema postaja stvar že resnejša in kaže vsekakor ustreči in zapreti vrata za seboj, zakaj utegne kdo skrivaj nadzorovati prihajajoče in se lahko zgodi, da potem dotičnega, ki ga iščeš, ni doma, ker nisi zaprl vrat. Trije klicaji, hm, se mi zde kakor trije policaji. Če ne zaprem, se mi utegne pripetiti v najboljsem slučaju, da bom nahruljen in vržen ven. Priporočam srednj pot, torej dva klicaja. Zastran barve napisov naj odločuje okus, menim pa, da najbolj učinkuje zelena, saj se pravi: »tako ga zebe, da je kar zelen«. Toliko glede napisov.

Mimo škofije grem in naletim na jato golobov, ki so se prekopicavali drug čez drugega, frtali a perutnicami ter nekaj zobali. S čim jih je gosila ulica? Skopa, ledena, bedna ulica. V prvem nadstropju korarske hiše je bila odprta polovica okna, skozi katero je metala bela, upela roka koruzna zrna. Pasanti so postajali in opazovali golobjo gostijo. Ozrl sem se navzgor, odkoder je padalo zrnje. Za motnimi šipami okna se je risala sivolasa glava in gladek, s srečnim smehljajem ožarjen obraz starca-duhovnika.

Nad gradom so se pretrgale megle, solnce je ostro zažarelo preko zasneženih streh in se uprlo v pisane izložbe. Krenil sem na nasprotni pločnik, da bi moji premraženi udje prestregli nekoliko blagodejnih žarkov. Sem od Starega trga je pripeljal premogar svoje črno blago v vrečah, venomer priganjal rujav kljuse in ni javljal svojega obhoda z rezkim žvižganjem, kakor običajno. Za vozom je prihitela gospa s klobukom in krznom okoli vrata in se pridružila vozniku.

»Tone, že dva dni vas čakam. Vsaj vrecico!«

»Ne morem, gospa, vse naročeno, vse je naprej plačano.«

»Tone, naj pa še drugi nekoliko počakajo. Vedno sem ga jemala od vas.«

»Jutri morda, gospa; danes ne smem.«

»Tone, ne bo zastoj. Izvrstno slivovko imam...«

»Gospa, pa jo natočite kak »štampelček« gospodom pri Trboveljski družbi, da nam bodo dali več blaga.«

»Gospod Tone...!«

»Sem prečrn za gospoda, gospa!«

»Plačam naprej, Tone.«

»Z mojim gospodarjem se zmenite Hile!«

Meščanka je obstala in žalostno gledala za vozom. Potem se je sklonila in pobrala kosček rjavega, kočevskega premoga, ki se je bil izmuznil iz raztrgane vreče in padel na tla.

Globoko je vzdihnila gospa in vzkliknila: »Toliko ponižanja in še za ta slab kočevski premog! Daleč smo prišli!«

Brezupno je

če glavobol vsled prehlada, napora onemogočuje duševno delo.

Pyramidon
Tablete

postanejo v takih slučajih rešitelji. Prepode mučitelje, veselje do dela in življenja se povrne.

Pristne samo v originalnem zavoju „Miklošičev“.

© **Usoda za hripa bolnega otroka.** Mestni magistrat je predvčerajšnjim zopet odkril žalosten slučaj zanemarjenosti mladine. Nekje v Mostah živi sluga M. Možakar je malo omejen in skop. Pri sebi je imel na reji 8letnega otroka brez staršev. Otroka sicer ni pretepnil, toda tudi lepo skopuh ni postopal z njim. Otroka je pred tremi tedni zbolel za hripom. Mrzlca ga je tresla ves čas in dočim bolniki za hripom navadno ozdrave v treh, štirih dneh, je otrok ležal tri tedne v premraženi sobici, sam, zapuščen in brez hrane. Skopuh mu je vsako jutro skuhal čašo mleka, jo položil na stol poleg postelje in odšel ter se ni vrnil do polnoči. Takrat je zopet skuhal čašo čaja in jo ponudil lačnemu otroku. Otroku niti poštene odeje ni imel na sebi. Za grozno zanemarjenost so sosedje sicer vedeli, vendar pa se je šele v torek nekdo ojavil in šel zadevo prijaviti mestnemu magistratu. Ta je dal sobo odpreti, odvzel zapuščenega otroka skupuhu in ga izročil zanesljivi ženski v oskrbo. Otroka sicer ni pristojen v mestno občino in tudi ni sem pristojen, vendar pa se je magistrat le zavzel zanj.

© **Stanovanjske odpovedi.** V februarškem odpovednem roku je bilo pri stanovanjskem oddelku sodišča odpovedanih zelo mnogo stanovanj. Večinoma so vsa stanovanja zaščitena. Do včeraj je bilo vloženih na sodišču približno 520 stanovanjskih odpovedi.

© **Zabavni večer »Grafike«** obeta biti eden najbolj zanimivih v letošnji sezoni. Zato opozarjamo vse ljubitelje prijetne zabave, da se vrši jutri, v soboto zvečer v »Kazini«.

© **Od strica izsiljeval denar.** Vladimir B. iz Kranja je pa res »tič«. Zmanjkalo mu je denarja. Vladimir si ni dolgo belil glave, kje ga dobiti: pisal je stricu pismo v Kranj: »Če mi takoj ne pošlješ tavžent dinarjev, te ubijem, zares!« Stric je pismo vrgel proč. Črez nekaj dni pa je zopet prejel črno obrobljeno dopisnico: »Mrtev boš, prec ko te srečam!« Stric se je ustrašil, ni pa poslal tisoč dinarjev, temveč ga je ovalil oblastem. Včeraj zjutraj je bil Vladimir na kolodvoru aretiran. Je že star znanec policije in je imel večkrat opraviti s sodiščem.

© **Dve nesreči na cesti.** Hodnik ob hiši št. 2 na Starem trgu je izredno nevaren za pasante. Sicer to ni krivda hišnega gospodarja ali hišnice, ki skrbita, da je hodnik vedno posut, vendar je tam pasaza zelo ozka, povrh vsega pa vozi po ulici še tramvaj. Ni čuda, da se je pripetilo na tem hodniku že več nesreč. V sredo zvečer si je tam zlomila desno nogo delavka Marija Strukelj. Prepeljali so jo z rešilnim avtom v bolnico. — V Šelenburgovi ulici je v sredo zvečer omedlel neki mlad delavec. Okrog njega se je naenkrat zbralo mnogo ljudi, ki so pa samo ugibali, če se je revež kaj poškodoval. Slučajno je prišel mimo neki medicinec, ki je ugotovil, da je delavec dobil epileptičen napad. Tudi tega delavca so prepeljali v bolnišnico.

© **Zanimiv bo gotovo XVI. prosvetni večer,** ki bo danes ob 8. uri zvečer v beli dvorani Uniona. V uvod predavanju o potovanju po Franciji zapoje akademski kvartet ob spremljevanju klavirja francoske ljudske pesnice: 1. Si le Roi. 2. Jean Renaud. 3. Le Retour du Marin. 4. Chanson Provençale. 5. O! Paname. Predavanje samo katero bo imel dr. Roman Tominc bo pa bogato ilustrovano s skioptičnimi slikami. Vstopnina: sedeži rezervirani 5 Din, navadni 3 Din, stolišče 2 Din.

© **Prometna sveža v Ljubljani** priredi na pustno nedeljo dne 10. febr. predpustnico v gostilni Keršič v Sp. Šiški. Na sporetu so šaljivi nastopi, bogat srečolov in šaljiva pošta. Čisti dobiček je namenjen onemogli železničarjem. Svirat bo tretja šiška. Začetek ob 6. uri.

© **Pod voz je padel.** Ivan Grobelnik, hlapec pri tvrdki Heinrichar, je vozil v ponedeljek zvečer s parom konj voz drv po Celovski cesti. Pred Jančigajevovo vilo sta se konja radi spolzkih tal naenkrat splašila in potegnili voz. V sunku je Grobelnik padel pod voz in so šla kolesa čezenj. Grobelniku so zlomila kolesa levo nogo. Pomagali so mu v prvi sili pasantje ceste, ki so tudi ustavili splašene konje, nato pa ga je odpeljal rešilni avto v bolnišnico.

Maribor

□ Zlatomašniki jubilej papeža Pija XI. se bo praznoval v nedeljo, dne 17. t. m., s pontifikalno sveto mašo v tukašnji stolnici.

□ Zlato poroko obhajata prihodnjo soboto ob 9 uri v stolnici Jernej Košič, skladišni delavec in njegova žena rojena Pebar. Jubilarji sta star 88 let, jubilarinja pa 77 let. V zakonu sta imela sedem otrok, od katerih jih živi še šest, ki so vsi obrtniškega stanu. Jubilaroma naše čestitke.

□ Cercle français. Gospod Marc Vey, profesor za francoski jezik in literaturo na ljubljanski univerzi, predava v soboto, dne 9. t. m., v čitalnici študijske knjižnice (malikazinski dvorani) o dijakem življenju na francoskih srednjih in visokih šolah. Predavanje ponazarjajo lepe slike. Prijatelji francoskega jezika se ki prireditelj iskreno vabijo. Začetek ob 20. uri, vstop prost.

□ Radoševni tečaj za ros v vinogradu se vrši dne 23. februarja t. l. na oblastni vinarski in sadlarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Potrebni, ki izkažejo to s pridilom pristojnega občinskega urada, dobe prispevek za hrano.

□ Posiv hišnim posestnikom. Po novem zakonu o neopredelnih davkih se mora vršiti vsako leto popis davčnih zavezanecov. Zato poziva mestni magistrat mariborski vse posestnike oziroma upravitelje hiš na ozemlju mestne občine mariborske, da točno popišejo na podlagi posebnih popisnih pol, ki jih prejmejo od mestnega magistrata, v svojih hišah vse stranke, to je najemnike in podnajemnike po stanju z dne 31. januarja t. l. Popisne pole, ki so opremljene z navodilom, kako se izpolnijo, se morajo oddati najkasneje do včerajšega 12. februarja t. l. od 8. do 12. ure na mestnem magistratu v mestni posvetovalnici.

□ Novi vlaki v mariborski okolici. Tukašnja železniška uprava je dobila nove motorne stroje, ki bodo vozili osebne vlake v lokalnem prometu. Kakez izvedo, se bo uvedel promet s takimi motornimi stroji na teh progah: Maribor—Sv. Lovrenc na Pohorju, Maribor—St. Ilj, Maribor—Ptuj in Maribor—Poljane. V Mariboru dobimo boja šest t-kih motornih strojev in bodo ti vlaki z 1 ali 2 vagonoma vozili vsako uro v označenih smereh.

□ Iz tukašnje muzeja. Na muzejskem dvorišču v Cankarjevi ulici so postavili zaprtlo lopo, kjer sta se namestili dve stari kočiji škofa S. M. Šekar; razen tega bo v lopi še prostora za lapidarij. Tudi sta se nakupila za tukašnji muzej dva stara kipa iz nekdanje cerkve Sv. Boltenka na Pohorju. V last tukašnje muzejske družbe je prešla tudi večja numizmatična zbirka pokojnega župnika Šasla v Maruševcu pri Varaždinu. Tudi je dobil tukašnji muzej po posredovanju g. župnika Fr. Gomilšeka iz Sv. Benedikta v Slov. gorah, cstanke neke predpotočne živali, ki so jih izkopali delavci pri gradbi ceste pri Sv. Benediktu. Numizmatično zbirko pa sta s strokovniško spretnostjo uredila dr. Travner in inž. E. Baumgartner.

□ Iz tukašnje Narodnega gledališa. Operno-koncertni večer prireditelj v nedeljo, dne 17. t. m., znani pevec gospa Zamejškeva ter gg. Neraič in Zivko. Tudi se pripravljajo uprizoritve pretresljive Shakespearejeve ljubavne žalostne Romeo in Julija.

□ Godba Kat. omladine ima v soboto svojo predpustno prireditev v dvorani Zadrzne gospodarske banke. Pričetek ob 19. uri.

□ Meljsko kat. prosvetno društvo ima prihodnjo nedeljo ob pol 17. uri redni letni občni zbor v Oml. inškim domu. Nato se vrši poučno predavanje, ki ga pojasnjujejo krasne skioptične slike.

□ Zanimiv pogreb. Med Mariborčani je vladalo veliko zanimanje za pogreb 64letne goslarice Cecilije Gartner, ki se je vršil včeraj popoldne ob 17. uri na pobeškem pokopališču, in sicer posebno radi tega, ker so bili napovedani cigani-goslarji iz najrazličnejših evropskih mest. Še proti 16 uri se je navzle ostremu mrazu valila proti pobeškemu pokopališču pravcata kolona Mariborčanov, tako da je pobeško pokopališče nudilo sliko vrvenja na dan Vseh svetih in da se je občinstvo kar trlo v veliki gorečnosti bi bilo v par slučajih skoro prišlo do nesreče. Le hladnokrvnosti posameznih soferjev se je zahvaliti, da ni prišlo do večje nesreče. Računalo se je, da je pobitelo na Pobežje 4—5000 ljudi, ki so prisostvovali z rado-vednostjo precej eksotičnemu pogrebu. Naval občinstva je bil tolik, da se je morl avtobusni promet polajčiti še s tremi vozovi. Cecilije Gartnerjevo so spremljale na poslednji poti ciganske enote iz Grada, Dunaja, Tolmina, Požuna, Beograda in Bukarešte ter Budimpešte. Celu njihov primas Sandor je bil navzoč. Okrog 20 ciganov je pred cerkvenim obredom in po njem odsviral v pokojnično slovo dve ciganski skladbi »Junakinja in »Materic. Cigani so ob pokopu dvignili presunljiv jok. Da so nekateri izbrali za Mariborčane nenavaden pogreb za z bavo, je obdobje vredno. Sicer pa so ljudje odhajali od pogreba precej razočarani ne samo, ker so bila vrata pokopališča zaprta, tako da se je množica valila nad eno uro iz pokopališča, ampak tudi radi tega, ker so na podlagi tozadevnih notic, ki so izšle v nekaterih časopisih, pričakovali pestrojšega in bogatejšega nagrobnega spreda.

□ Senzacionalen poskus samomora. Ze delj časa sem se je po Mariboru skrivnostno šušljalo, da pri glavni postajni blagajni ni nekaj v redu. Zadnje dni pa so se razširjale vesti, da so pri omenjeni blagajni že nekaj časa na delu kontrolni organi. Šlo je namreč za vprašanje kritja znatnega primanjkljaja, ki presega vsoto 300.000 Din. Odgovornost je padla na glavnega postajnega blagajnika Vladimira Premruja, ki mu je bil stavljen rok 8 dni, da spravi stanje blagajne v red. Včeraj ob 12. uri pa je na glavnem kolodvoru počil strel. Vladimir Premru, splošno znana osebnost v mariborskih družabnih in glasbenih krogih, je očitno v obupu segel po samokresu in si pognal kroglo v desno sence. Prepeljali so ga takoj v bolnico, rana pa je tako težke narave, da ji bo Premru najbrže podlegel.

□ Lotořia Prosvetne Zveze v Mariboru. Glavni dobitek: Radio, na dom postavljen in popolnoma urejen. (Kdor ga ne mara, mu ga takoj odkupimo za Din 4000.—) Ostali dobitki: Moška in ženska obleka, vožnja na Orlovski zlet v Prago, 25 metrov finega platna itd. Vseh dobitkov je 500 srečka velja Din 5. Zrebanje bo 25. marca 1929. Srečke bomo začeli razpošiljati v začetku prihodnjega tedna. Hitite z naročili, ker jih je malo. Kdor pridobi dva naročila »Našega doma«, ki plačata naročnino po Din 12, dobi srečko zastoj!

□ Obrejni promet v Mariboru. Pripotovalo je semkaj v mesecu januarju 8528 iz Avstrije, 794 iz Češkoslovaške, 321 iz Nemčije, 5006 pa iz drugih

držav. Skupno je torej pripotovalo v Maribor 10.246 oseb; odpotovalo pa jih je v celoti 9174 oseb in sicer v Avstrijo 3690 oseb, v Češkoslovaško 847, v Nemčijo pa 810 oseb, v ostale države 4427 oseb. Avstrija, Češkoslovaška in Nemčija torej prvačijo v pogledu mariborskega obmejnega prometa.

□ Policijske zadevščine. V zapor so vtačnili Nožko Z. rdi suma prostitucije. Prijavljeni pa so bili tile slučaji: radi cestnopolicijskega reda 6, zapirane ure 2, prekrščenja policijske ure 1, tatvine 1, avtopredpisov 1, dane asistencije 1 ter najdbe 1.

□ Vlom. V trgovino s premogom v Kopitarjevi ulici 11 so se okoli polnoči vtihotapili nepovabljeni gostje, udrti v pisarno ter ukradli nekaj denarja. Z zadevo se bavi tukašnja policija.

□ Tri žrtve zledenole ceste. 45letni železni strugar Josip Gođec je na potu iz delavnice spodrsnil v Tvrniški ulici. Pri padcu si je zlomil desno nogo — Prav tako je čevljarški pomočnik Ivan Mezgec iz Jarenine na zledeneli ulici tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo. — Žrtev zledenole ulice je postala zasebnica Genovefa Blatnik iz Račje. Pri padcu si je zlomila desno roko. — Vse tri ponesrečence so prepeljali v mariborsko bolnico.

Celje

□ VIII. prosvetni večer se vrši v ponedeljek dne 11. februarja ob 8 zvečer v telovadnici Orlovskega doma. Predava prikljubljeni predavatelj g. Marjan Marolt o slovenski likovni umetnosti. Predavanje bo posebej še posvečeno 60 letnici mojstra Riharda Jakopiča. Predavatelj bo govoril s pomočjo izredno zanimivih skioptičnih slik. Na tem večeru nastopi poleg tega še pevsko društvo »Slavec« iz Feharja s šestimi moškimi zbori pod vodstvom agilnega pevovodje organista g. Luževiča. Vstopnice za ta zanimivi večer se dobe kot po navadi v Ljudski knjižnici na Cankarjevi cesti 4.

□ Občni zbor Katol. prosvetnega društva v Celju, ki se je vršil prošli ponedeljek v telovadnici Orlovskega doma, sicer ni bil tako posečen, kot bi važnost tega društva, ki je baš to sezono zopet stopilo na tla realnega prosvetnega dela, zahtevala, vendar pa je potek zbora bil tak, da daje vse upanje na še marljivoše in korenitejšo delo. Vodil je občni zbor dosedanj podpredsednik društva g. Alojzij Mihelič, ki je v splošnih obrisih podal sliko živahnega društvenega dela v prošlem poslovnem letu. Pregledno poročilo o delovanju je podal društveni tajnik g. Zvonko Lenarčon. enako tudi društveni blagajnik g. ravnetelj Jerič in društveni gospodar g. Mikelnj. Za novega predsednika društva je bil izvoljen gimnazijski profesor g. Peter Kovačič, v novi obliki pa gg. dr. Ogriček, Marjan Marolt, Ivo Peršuh, Fr. Jerič, Jože Plahutnik, Mikelnj Fric in Debeljak Ciril. Pri slučajnostih je bilo sprejetih več sklepov, ki naj urejajo bodoče življenje društva, katero naj s pomočjo novostanov živahnega prosvetnega tajništva v Celju postane vir živahnosti in inicijativnosti tudi v bratskih društvih.

□ Cari predpusta naj vas ne motijo, da bi morda pozabili, da se vrši v ponedeljek dne 11. februarja v telovadnici Orlovskega doma VIII. prosvetni večer z veleinteresantnim sporedom. Predava umetnostni zgodovinar g. Marjan Marolt s pomočjo skioptičnih slik o slovenski likovni umetnosti. Na večeru nastopi z izbranim sporedom tudi moški zbor pevškega društva »Slavec« na Teharji pod vodstvom g. Luževiča. Je to prvi poskus prijetnosti v območje miselnosti, iz katere naj vidi prava naša ljudska visoka šola, tudi bližjo celjsko okolico. Ves večer bomo posvetili 60 letnici mojstra Riharda Jakopiča.

□ Celjski mestni občinski svet ima sejo danes ob 6 zvečer v mestni posvetovalnici pod predsedstvom mestnega župana g. dr. Gorčiča. Na dnevnem redu je konstituiranje nove mestne uprave in slučajnosti. Na zadnji seji, ki se je vršila 31. januarja t. l., je namreč stavlil dr. Kalan predlog, da se vsa uprava na novo konstituira, ker je pravno povsem nova uprava. Predsedujoči podžupan si je to pravno mišljenje osvojil in takrat sejo zaključil. — Danes se bodo šli na magistratu zopet volitve v razne odseke itd. Kakšen smisel naj to ma, tega noben pameten Celjan ne ve. Ali je tudi v sedanjih razmerah dovoljeno, da kak občinski svet s povsem formalnimi in brezpredmetnimi predlogi zavlačuje delo mestne uprave? Kaj drugega kot golo zavlačevanje je predlog dr. Kalana? Če ni v sedanjih občinski upravi nobene stranke, kaj ga potem skrbijo odseki, v katerih tudi ni strank. In če so bili izvoljeni odseki po strankarskem ključu, kako pa je bil izvoljen plenum občinskega sveta? In odseki so doleže tako deli, da se delo občinskega sveta pozna na vseh koncih Celja. Nam se le zdi, da bi rad dr. Kalan vrnil v odseke nekaj svojih mož. No, se bo videlo.

□ Priprave za veliko pustno zabavo, ki se vrši v nedeljo, dne 10. t. m. ob pol 9 zvečer, v vseh gornjih prostorih Narodnega doma in ki jo priredi Celjski družabni klub, so v polnem teku. Vabila so deloma že, deloma pa bodo še tekom današnjega dne razposiljana. Ako bi kdo pomotoma vabila ne prejel, naj ga blagovoljno reklamirati v Prosvetnem tajništvu na Cankarjevi cesti 4.

□ Strokovni tečaj za avto-genično varjenje kovin. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je s sodelovanjem celjskega Slovenskega obrtniškega društva organizirala v Celju 14 dnevni strokovni tečaj za avto-genično varjenje kovin. — Otvoritev se je vršila dne 4. t. m. ob 8 zjutraj v avto-delavnici g. Ropasa v Medlogu. Otvorila ga je predstavnik zbornice g. dr. Pretner s kratkim nagovorom, za njim pa je spreporil še podpredsednik Slov. obrt. društva v Celju g. Vinko Kukovec. Praktična predavanja in predavanja, ki se vrše v delavnici g. Ropasa, vodi mojster ruske tovarne za dušik g. Gjurakovič, teoretska predavanja pa ima v prostorih celjske mešičanske šole g. inž. Slajmer, tudi iz ruske tovarne. Tečaja se udeležuje 34 mojstrov, pomočnikov in vajencev.

□ Zadruga »Obrtni dom v Celju«. Dne 31. januarja ob 8 zvečer se je v čitalnični sobi Narodnega doma vršil ustanovni občni zbor obrtne zadruge »Obrtni dom v Celju«, za katero se je že na večer ustanovitve priglasilo 84 deležev po 100 Din s petkratnim jamstvom. Za načelnika zadruge je bil izvoljen g. Vinko Kukovec, za podnačelnika pa g. Miloš Hohnjec.

□ Goljufalo ga je. Oostliničarki Mariji Seligo, ki ima v najemu gostilno Pallos — Pred grofijo, je 31. januarja neznanec odnesel iz gostilniške kuhinje cel zaboj steklenic, napolnjenih s kislavo vodo. Zaboj je brez sledu izginil. Sedaj 5. februarja pa so ga našli nedotaknjene za hišnimi vrati hiše št. 7 Pred grofijo. Očitno je uzmovile menil, da nosi v zaboju vino ali celo žganje, ko pa se je uveril, da je le voda tako težka, je zaboj odložil ob najbližji priki.

Za pustne dni!

Fino prekašeno svinjsko meso, kranjske klobase različne marmelade, čajni rum, konjak in desertna vina priporoča trdka Anton Fazariuc, Celje.

Gospodarstvo

Trgovinska bilanca za 1928

Pasivna za 1391 milijonov Din.

Po pravkar objavljenih podatkih je znašal v decembru lani naš uvoz 140.122 ton v vrednosti 692.2 milj. Din.

Največ smo v decembru uvažali: bomb. predivo 44, tkanino 43.1, stroji in aparati 33.5, kava 20, prevozna sredstva 19.1, premog 18.1, vola, tkanine 16.2, elektrotehn. predmeti 16, riž 15.9 itd.

Skupno je v celem letu 1928 znašal naš uvoz 1.565.424 ton za 7.835.3 milj. Din (1927 1.331.256 ton za 7.285.3 milj. Din). Istočasno je znašal naš izvoz lani 4.526.762 ton v skupni vrednosti 6.444.1 milj. Din. Naša trgovinska bilanca je torej pasivna za 1.890.6 milj. Din, leta 1927 je bila pasivna za 886.1 milj. Din. V prejšnjih 8 letih pa je bila aktivna: 1926 za 186.4 milj. Din, 1925 za 151.7 milj. Din, 1924 pa za 1317 milj. Din. Te številke kažejo, v koliko veliki meri je odvisna naša trgovinska bilanca od žetve, ki je bila lani za pšenico dobra, za koruzo pa slaba. Koruza pa je pravzaprav naš najvažnejši izvozni predmet.

Produkcija premoga v oktobru

Po ravno kar objavljenih podatkih je znašala v mesecu oktobru lani v celi državi produkcija premoga 458.000 ton in s tem dosegla rekordno višino (septembra 1928 409.000 ton, oktobra 1927 449.000 ton). Prirocinjemo, da je znašala produkcija premoga v Sloveniji oktobra lani 165.000 ton, torej 28% celotne produkcije v državi.

Skupno je v prvih 10 mesecih leta 1928 znašala produkcija premoga v celi državi 4.105.000 ton, v prvih desetih mesecih 1927 pa 3.807.000 ton. Od celokupne produkcije odpade na Slovenijo 1.482.000 ton ali 27.9%, v prvih 10 mesecih 1927 pa 1.588.000 ton ali 24.8% produkcije v celi državi.

Državno posestvo Belje

Uprava drž. posestva nam je poslala elegantno knjižico »Podatki o delu a posestvu Belje«. Poleg grafik in karte posestva so reproducirane tudi slike najvažnejših objektov.

Celo posestvo meri 86.277 kat. oravov in je na njem zaposlenih 129 uradnikov in 1245 delavcev in uslužbencev. Leta 1928 je šlo posestvo 10.550 glav živine, od tega 2189 krav mlekarice, katere so dale 3.15 milj. l. mleka. Mlečnost krav je narasla od 1920 na 1927 od 1702 l na 2443. Posestvo je dalo 1927 1485 ton rib ter 1928-29 1125 vagonov sladkorja.

Bilanca posestva za 1922 izkazuje čistega dobička 27 milj. Din, 1923 32.1, 1924 3.8 milj. izgube kakor tudi za 1925 16 milj. Din (ciklon); 1926 je znašal dobiček 6.65 milj. Din vkljub poplavi, 1927 pa 30.5 milj. Din.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 31. jan. 1929 (vse v milj. Din, v oklepajih razlika napram izkazu z dne 22. jan. 1929). Aktivna: kov podloga 303.1 (—2.8), posojila: menična 1.378.1, lombardna 255.7, skupaj 1633.8 (+ 0.2), saldo raznih računov 567.1 (— 100.3); pasivna: bankovci 5193.5 (— 78.7), drž. terjatve 403.3 (— 173.6), obveznosti: žiro 498.9, razni rrčuni 262.2, skupaj 761.1 (— 8.2); ostale postavke neizpremenjene.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Bilance hrvatskih pokrajinskih denarnih zavodov. Hranilnica, d. d. v. Stari Pazovi; kapital 1 milj., vloge 11.1 (8.7), čisti dobiček 276.493 (270.689 Din). Kostajnička hranilnica, d. d. v. Kostajnici; kapital 1.5 milj. Din, vloge 3.2 (3.2), čisti dobiček 168.202 (173.551) Din. — Srpska hranilnica, d. d. v. Novi Gradski; kapital 1 milj. Din, vloge 12.4 (10.0) milj. Din, čisti dobiček 300.501 (283.775) Din. — Belgrajska trgovska banka. Pri kapitalu 9 (6) milj. Din in rezervah 7.2 (6.6) so znašale vloge 32.7 (21.9), upniki 17.1 (7.7), eskont in lombard 15.0 (9.8) milj. Čisti dobiček znaša 2.5 (1.95) milj. Din in dividenda znaša zopet 18 odst. — Trgovska banka v Vrču je dosegla na kapital 2 milj. Din 120.619 (160.223) Din čistega dobička. Vloge znašajo 7.1 (4.5) milj. dinarjev.

Poziv kmetovalcem ljubljanske oblasti. — V zadnjem času napravljajo po vsej državi mnogo škoda na koruzi koruzni molji, ki je tudi v naših krajih že dokaj razširjen. (Kakor znano, se opazi ta škodljivca na luknjicah, katere izvrta gosienica predvsem na steblih, ki se na tem mestu rada prelomijo). V svrhu uspešnega zatiranja tega nevarnega škodljivca se po vsem svetu bavijo z njegovim proučevanjem. V naši državi je središče tega znanstvenega raziskovanja vseučilišče v Zagrebu, ki potrebuje mnogo materiala iz vseh krajev države. Zato se naprošajo oni kmetovalci, ki imajo še lanske koruzno slamo in bi je hoteli nekaj odstopiti v znanstvene svrhe, naj to javijo po dopisnici podpisaneu ravnateljstvu vsaj do 15. t. m. — Ravnateljstvo Kmetijske poskusne in kontrolne postaje v Ljubljani.

Občni zbori. Prekmurska banka, d. d. v. Murski Soboti 15. febr. ob 14; Hranilnica v Križevcih, d. d. v. prostorih Prekmurske banke 15. februarja ob 10.

Izpremembe v trgovinskem registru. Vpisi: Dolenc & Tönnies, avtoprodaja, družba z o. z. v Ljubljani (50.000 Din, Josip Dolenc, Gustav Tönnies); A. Zemljak in N. Mesnjajeva, družba z o. z., trgovina z lesom in ogljem v Ljubljani (10.000 Din; Natalija Mesnjajeva); Oblastna hranilnica mariborske oblasti. — Izbris: Podružnica Jadransko-podunavske banke v Mariboru.

Razstava v Barceloni. Kakor smo že poročali, se naša država oficijelno udeležila svetovne razstave v Barceloni, ki se odrti dne 15. maja t. l. Ker bo za prevoz predmetov, ki se bodo zbrali do konca marca t. l. pri Žrnici za TOJ skrbela država sama na svoje stroške in niso glede razstavnih prostorov združeni za interese nikaki stroški, je pričakovati, da ne bodo naši izvozniki opustili ugodne prilike, katero jim nudi razstava za brezplačno reklamo in da se bodo udeležili razstave z blagovnimi vzorci, slikami i. dr. v kar največjem številu.

III. oblastna vinska razstava z vinskim sejmom se vrši v Ptuj 3., 4. in 5. marca in sicer v »Društvenem domu«. Slovensa otvoritev bo 3. marca ob 10 dopoldne.

Izpremembe v zadrznem registru. Vpisi: Stavbna zadruga »Santjakovski dom« v Ljubljani, r. z. z o. z.; Stajarska sadijarska zadruga v Mariboru, r. z. z o. z.; Zivinorejska zadruga v Slovenjgradcu, r. z. z o. z. — Izbris: Posojilnica v Marenbergu, r. z. z n. z. v likvidaciji (likvidacija končana).

Borza

Dne 7. februarja 1929.

DENAR

Današnji devizni promet je bil srednji. Težaji izkazujejo tendenco k padanju: tako sta popustila Berlin in Dunaj. Ostale devize neizpremenjene. Zaključena je bila tudi Budimpešta po 993.70. Privatno blago je bilo zaključeno edino v devizi Newyork, ostale devize pa je dala Narodna banka.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi

4. februarja 1929

	poprsk	don	aredni	ar. i. II.
Amsterdam	—	2.8	—	—
erlip	1351.25	1354.25	1352.75	1352.50
Bruseli	—	791.77	—	—
Budimpešta	992.20	993.50	993.70	—
Curib	1085.40	1095.90	1095.90	1095.90
Dunaj	799.05	802.05	800.55	800.00
London	—	276.39	—	276.29
Newyork	56.76	56.94	56.86	56.87
Pariz	221.65	223.65	222.65	—
Praga	168.20	169.00	168.60	168.60
Trst	298.00	298.12	—	—

Zagreb. Amsterdam 2280—2286, Budimpešta 992.20—993.50, Berlin 1351.25—1354.25, Curib 1094.40—1097.40, Dunaj 799.05—802.05, London 275.69—276.79, Newyork 56.76—56.96, Pariz 221.65—223.65, Praga 168.20—169.00, Trst 297.05—299.05.

Belgrad. Berlin 1351.35—1354.35, Trst 297.12 do 299.12, Curib 1094.40—1097.40, Dunaj 799.25 do 802.25, London 275.69—276.79, Newyork 56.76 do 56.96, Pariz 221.65—223.65, Praga 168.20—169.00.

Curib. Belgrad 9.125, Berlin 123.44, Budimpešta 90.60, Bukarest 8.1275, Dunaj 78.03, London 25.22, Newyork 519.80, Pariz 20.3125, Praga 15.38, Trst 27.2075, Sofija 3.75, Varšava 58.20, Madrid 82.40.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 125 den., Praštediona 920 den., Kred. zavod 175 den., Vevče 120 den., Kranj. ind. 280 den., Ruše Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 432—434, kasa 432—434, termini: 2. 432.50—434 (431.50), 3. 436—438, 4. 439.50—440 (437.50—439), 12. 467 do 469 (468), 7 odst. inv. pos. 87.75—88.50, agrari 53 do 54 Bančni pap.: Hipo 55—55.25 (55), Poljo 17.50—18, Hrv. 50—52 (50), Kred. 93 den., Jugo 90.50—91 (90.50—91), Lj. Kr 125—126 (125), Medjunarodna 57.50 den., Nrp. 7400—7500, Praštediona 930—935 (930—935), Srpska 158—154, Zem. 185 do 140 Ind. pap.: Guttman 199—200 (199), Slavonia 5.50—6, Slaveks 102—106, Danica 160—170, Drava 460—465, Seferana 475—478, Osj. ljev. 180 do 190, Brod. vag. 365—350, Union 305—320, Isis 25 den., Ragusea 500 bl., Trbovlje 470—480 (480), Vevče 125 den., Nar. šum. 30—40, Piv. Sar. 220 do 260.

Belgrad. Narodna banka 7380, 7 odst. inv. posojilo 87, agrari 53—54, vojna škoda 430—431.50, 2. 431—431.50, 3. 433.50—434.50.

Dunaj. Don. sav. jadr. 87.25, Wiener Bankverein 25.20, Bodencredit 109.40, Creditanstalt 50, Escomptes 28.20, Union 92.30, Jugo 6.70, Ausiger Chemische 258.50, Mundus 191.25, Trbovljska 59.50, Alpine 40.95, Kranj. industr. 36, Rima Murany 122.40.

Žito

Kakor je bilo pričakovati, je danes cena za pšenico zopet nekaj popustila, vendar je še mnogo trgovcev in producentov, ki cene niso izpremenili. Razlog je ta, da so notacije v Budimpešti in Liverpoolu nekoliko čvrstše v nasprotju s Chicagom. Kljub temu je promet še vedno neznan. V Sloveniji se pojavljajo sporadično vprašanja in konzum se krije sproti. Tendence je za vse proizvode neizpremenjena in večjih sprememb znotraj splošni ni pričakovati. Nekaj več prometa je beležiti v pšeničnih moki.

V Ljubljani notirajo: Dež. pridelki (vse samo ponudbe, s'ov. post. plač 30 dni. dobava promptna): pšenica 80 kg 2% 287.50—290, febr. 292.50—295, marec 297.50—300, april 302.50—305, maj 307.50—310; moka 0 g vag. bl. lko Ljubljana plač po prejemu 420—425, soržica (50% riž, 50% pšenice) lko post. Domžale 277.50—280, koruza laplatska 325—330, času primerno suha 295—297.50, leten bar. pol. 345—347.50, bč. 330—32.50. Zaključkov ni bilo. Tendence čvrsta. 260—280, Stavbna 56 den., Sešir 10

Sveta življenje in vrvenje

Živi zakopani — plen šakalov in hijen

Turkemska plemena, živeča v gorovju Darvas, so s sovraštvom tajno zasledovala rusko ekspedicijo, ki je raziskovala te predele (glej tozadevni sestavek v včerajšnjem »Slovencu«). Sumila so, da iščejo Rusi zlata. Roparski Tekinci, ki so od daleč sledili dru-

Ruski general Stüßel, branilec Port Arthurja.

gemu oddelku, katerega je vodil geolog Rudnev s svojim tovarišem Sosnovom, so se slednjič odločili, da Ruse napadejo. Storili so to iz zasede, zvezali presenečene Ruse in njihove spremljevalce Buhancev ter vse skupaj odvedli pred poglavarja, nato pa na oddaljeno mesto v puščavi. Ko so se ustavili, so začeli kopati jame. Nesrečnim ujetnikom je postalo jasno, kaj jih čaka. Ko so se ozirali naokolu, so opazili v luninem svitu po tleh neke temne predmete, kakor okroglo kamenje. Toda kmalu so razpoznali človeške lobanje, katerih se je tod in tam še držala koža.

V teku ene ure so bili do vratu zakopani v pesku vsi štirje buharski spremljevalci in vrsta je prišla na Sosnova in Rudneva. Sosnov — tako pripoveduje Rudnev — je v skrajnem obupu kričal in skušal strgati vezi. Meni je smrtna groza stiskala srce, udje so mi odreveneli. V nekaj minutah me je oklepala pešena ječa. Nekdo mi je potisnil v usta kos lesa, ki sem ga izpljunil, nakar sem dobil tak udarec s peto, da sem se onesvestil.

Ko sem se zavedel in odprl oči — smo bili sami na peščenih ravani. Na gorskem pobočju so se svetlikale lučke — taborski ognji tekinskih roparjev. Od zveri obzrte lobanje pred nami zakopanih ljudi so bile videti kakor prazni, preluknjani lonci.

Sosnov je zbral vse sile, da bi z rameni razmajal pesek in se osvobodil; toda kmalu je omagal. Buhanci so imeli zaprte oči, kakor bi spali. Jaz sem mislil na ženo in na svoje otročiče; prevzemalo me je silno hrepenenje, da bi živel.

V bližini je zalajala hijena... Tuljenje šakalov je postajalo močnejše, krajše, zlobnejše. Celo Sosnova je oblival mrzel pot, z njegovimi lasmi se je poigral veter. Naenkrat se je zdelo, da ga je prešinila strašna misel; široko je razprl oči in zakričal: »Živali! Živali! Obzrle nam bodo glave!«

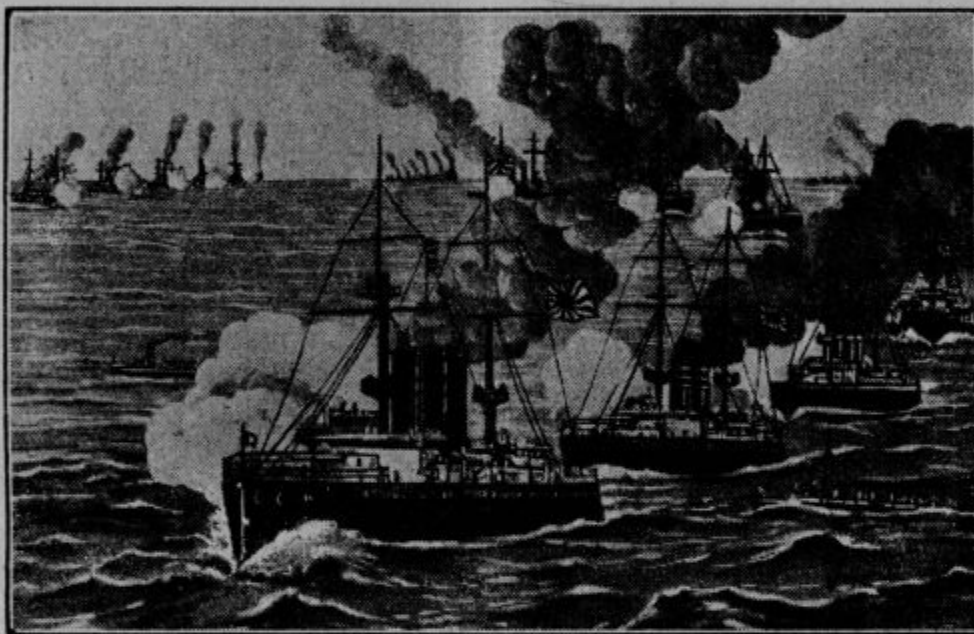
Hijene so tulile, nabralo se jih je že več. Pri skalah, oddaljenih nekaj metrov od nas, sta se pokazali dve temni senci, vendar takoj zopet izginili. Potem so postajale sence številnejše; plazile so se, skakale, se bližale.

»Smrt!« — je znova zakričal Sosnov; iz grla so mu prihajali hreščeči glasovi.

Mimo je šinila hijena, se prihulila in odpirala gobec. »Molči!« je drhté zaklical eden Buhancev. »S krikom le še privabiš živali.« A opomin je prišel prepozno. Žveri so postale pozorne in se splazile okoli nas v vedno ožjih krogih. Ena hijen se je približala obzrti lobanji in zasadila vanjo svoje ostre zobe. Kost je zaškrtala. Nenadoma se je dotaknil Sosnovega čela smrček... Hripavo je zarjul. Hijena je odskočila, se prihulila in se mu znova bližala z režečimi zobmi. Sosnov je znova zakričal... Eden Buhancev mu je hotel pomagati ter z žvižgi in kašljanjem privabiti zver k sebi. Toda zaman. Lačna žival ni hotela več izpustiti svojega plena. Obraz Sosnova se je strahotno skremžil, oči so izstopile iz vdolbin, usta so se odprla, ustnice so drhte — iz ust se je cedila slina. Curenk nerazumljivih besedi se je usul preko ustnic — nastopila je blaznost.

Tedaj se je zgodilo nekaj nepričakovane. Skozi noč je zagrmel strel... najprej eden, potem so sledili drugi, slednjič je udarila salva. Živali so šinile v stran in kakor strahovi izginile v gore. Levo od nas pa so se neprestano bliskali ognji iz pušk. Boj z roparji je bil v polnem teku...

»Docent s svojim oddelkom!« sem zaklical Sosnovu. Toda gledal me je, ne da bi me razumel. Šele ko je opazil nekaj bežečih tem-

Pomorska bitka med ruskim (levo) in japonskim (desno) vojnim brodomjem (po neki japonski sliki). — Te dni poteka četrto stoletje, odkar se je vnela rusko-japonska vojna. — Sovražnosti so začeli Japonci dne 8. februarja 1904. z napadom na rusko vojno brodomje in na Port Arthur (9. februarja). Vojna je za Rusijo nesrečno izpadla.

nih postav, ki so se vrgle v reko in se poganjale proti nasprotnemu bregu, je razumel. Nečloveško je zavpil, da je pretresalo moze: »Krasin! Krasin!«

S puško v roki je prihitel docent. Jokali smo od veselja in se smejali in kakor brez uma klicali: »Rešeni! Rešeni!«

Znamenita operna pevka odšla v samostan

Najnadarnejša učenka pariške operne šole, ki jo je po soglasnem mnenju strokovnjakov čakala slavna bodočnost, je 3. t. mes. stopila v samostan. Je to 22letna Simone Suprin, ki ji je bil že zagotovljen sprejem na veliko pariško opero. Opetovano je že nastopila na manjših koncertih in žela najlaskavejše ocene. Po zadnjem koncertu jo je povabil ravnatelj Velike opere v Parizu na pogovor

zaradi angažmana. Te dni so imeli na programu opero »Carmen«; v zadnjem hipu je primadona obolela za hripo in ravnatelj je naprosil gospodično Suprin, da bi prevzela vlogo Carmen. Bil je zadnji dan. Popoldne naj bi se Suprinovi na ljubo vršila še ena skušnja. Suprinova je pristala. Skušnji so prisostvovali mnogoštevilni odlični kritiki in umetniki ter prijatelji mlade pevke. Tu pa se je zgodilo nekaj nepričakovane. Ko je Suprinova stopila na oder in hotela začeti peti, je prebledela in začela drhteti. Iz grla ni mogla spraviti nobenega glasu. Zgrudila se je in omedlela. Skušnjo so prekinili in predstavo so odpovedali. Dva dni nato pa je prejelo ravnateljstvo velike opere od pevke naslednje pismo:

»Sprva sem hotela izvršiti samomor. Kajti moj neuspeh pri prvem nastopu se mi je zdel tako težak, da sem izgubila vsako veselje do življenja in vsak pogum za nove umetniške poizkuse. Toda hči sem pobožnih katoliških staršev in vzgojena sem po verskih načelih. Vem, da verna kristjanka ne sme izvršiti samoumora. Izbrala sem si torej drugo pot. Ker sem morala svoje nade tako rano pokopati, ne morem več živeti v svetu. Zato sem sklenila, da postanem redovnica.«

Najprej temu pismu nihče ni hotel verjeti, saj se je zdelo nemogoče, da bi se toliko obetajoča mlada umetnica zaradi neznanne nezgode odpovedala življenju in sijajni bodočnosti. A gospodična Suprinova je že bila zaprosila za sprejem pri dominikankah in minolo nedeljo je sprejela v cerkvi ob navzočnosti najodličnejšega občinstva redovno dominikansko obleko.

Sodrga v cilindrih

Na moabitskem sodišču v Berlinu se je začela razprava, ki je za velikomestne razmere veleznačilna. Na zatožni klopi sedi devet članov društva »Immertreu«, organizacije

Japonski general Nogi, osvoboditelj Port Arthurja.

popolnoma sestradani besneli in rjovel. Brzjavili so po poseben oddelek varnostnih čet v Marburg, ki je po hudem boju z zvermi došel v hišo in našel cigane docela pijane, a domače zvezane v kleti. Cigani so bili po celi hiši vse razbili. Odgnali so jih, uklenjene v verige.

Letalčeva smrt na operacijski mizi

Nemški letalec Hünefeld, ki je v aprilu minolega leta s stotnikom Köhlom in Fitzmaurice-om preletel ocean in kasneje še Indijo, je v Berlinu te dni umrl na operacijski mizi. Hoteli so ga operirati na želodcu, a je umrl že med uspavanjem.

Za razvedrilo

V moderni umetnosti se ne spozna vsak.

Neki pariški slikar, ki se drži še precej stare šole, ima ljubeznivo, živahno osemletno hčerko. Zadnjič se je punčka spravila nad platno, ga namazala z vsemi mogočimi barvami in pri tem seveda tudi sebe po nosu in obleki. Dobila je za kazen po prstih, platno pa je oče zagnal v kot. Kmalu nato je obiskal slikarja najmodernejši pariški kritik in s slabo prikritim omalovaževanjem ogledoval njegove slike. Nenadoma pa je zastrmel, pobral platno, ki ga je namazala slikarjeva hčerka, ga držal daleč od sebe in vžihčen rekel: »Poglejte, kaj pa imate tu? To je čudovito, prekrasno! Pri tem ste pa imeli enkrat srečne trenotke, ljubi prijatelj. To je umetnina prve vrste.« Slikar je v čudu zazijal, vendar se nato hitro znašel. »Vidite,« je rekel ponosno, »če hočem, znam tudi tako!«

Povojni bogataš si je nabavil zbirko slik. Ko je nekega dne zopet kupil novo sliko, je povabil strokovnjaka, da bi mu svetoval pri namestitvi slik. — »Prosim, gospod profesor,« mu je rekel, »svetujte mi! Tu-le sem kupil modernega mojstra, a zdaj ne vem, če nisem slike morda obesil z glavo navzdol? Priznam, da se ne razumem veliko na te stvari...«

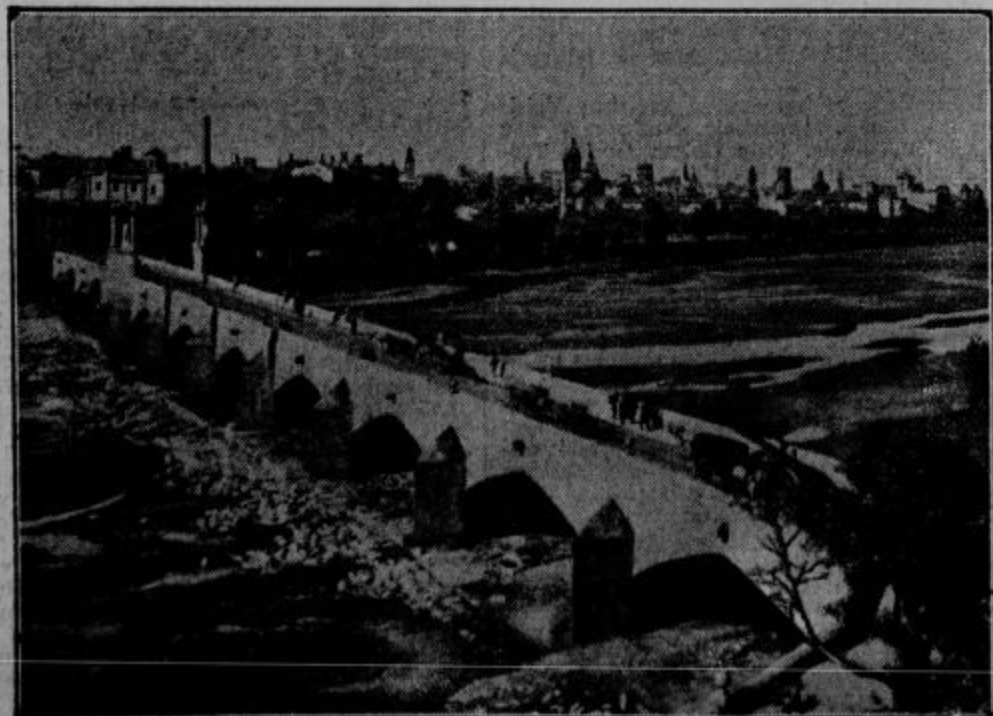
Razumela se nista. V gledišču se med predstavo pogovarjata gospod in gospa. Njun sosed zasepeta nevoljno: »Oprostite, nobene besede ne morem razumeti.« — »Kaj pa vas tudi briga, kar pripovedujem svoji ženi?«

Nekaj za vrat. Špelica: »Miro je nesramen človek; odslavila sem ga.« — Rezika: »Zakaj?« — Špelica: Pomisli, zadnjič sva šla mimo zlatarske izlozbe in jaz mu pravim, kako lepo bi bilo, če bi imela kaj za vrat... Naslednji dan pa mi pošlje nesramnež umivalno vrečko in kos mila!«

Pa sta bot. »Janezek, ali nisi obljubil, da se ne pojdeš igrat, predno ne napraviš šolske naloge?« — »Da, oče.« — »Jaz pa sem ti bil obljubil, da te nabijem, ako ne boš ubogal.« — »Da, oče; toda ker jaz nisem držal svoje obljube, tudi tebi ni treba držati tvoje.«

General Sanjurjo, novomenovani generalni nadzornik v Valenciji.

Valencia, pozorišče drugega vojaškega upora na Španskem.

Za duha in srce

Zagrebsko pismo

Druga številka »Hrvatske revije«, ki jo izdaja Matica Hrvatska v redakciji g. Stjepana Ivšića in g. R. Livadića je prinesla nekoliko zelo zanimivih prispevkov. Posebno zanimiv je članek predsednika Matice Hrvatske g. Filipa Lukasa »Naš narodni problem«, kjer je poskušal na temelju geopolitičnih zakonov in rezultatov iznesti hrvatski problem v nacionalno-kulturnem in političnem oziru. Ta članek je napisan skrbno in z dobrim poznavanjem, četudi nekoliko preveč v magistralnem tonu in z močnim osebnim vplivom na stvar. Posebno važna so avtorjeva izvajanja o dveh skupinah hrvatskega ozemlja: o oni v podonavskem bazenu in v jadranskem področju. Ta razcepjenost hrvatskega ozemlja je rezultat naših odnosov do turške države. Radi te razcepjenosti je hrvatska politika v preteklosti in sedanjosti imela več ali manj defenziven značaj. Avtor poskuša na temelju odnosov posameznih jugoslovanskih narodov do zapada podati karakteristiko njihove nacionalne psihologije in zgodovinskega razvoja. Ta njegova izjava niso podprta z dokazi, zato tudi imajo več ali manj samo psihološki značaj, ki kaže, kako del naše inteligence presoja naše nacionalne probleme: v tako zmetanem članku, brez prejšnjih ogromnih študij, ni mogoče podati jasnega obrisa karakteristike nekega naroda ali plemena, četudi samo z ozirom na geopolitične zakone, ki vladajo v življenju in razvoju naroda. Posebno bi se moralo podvreči kritiki njegovo mišljenje o bitnih karakteristkah slovenskega naroda. Kakor se zdi, je avtor sprejel banalno tezo nekaterih naših listov, da so Slovenci zgubili svojo slovensko naravo in da so ohranili samo slovenski jezik, iz česar je prišel avtor do še absurdnejše ideje, da se med Slovenci lahko naleti na veliko razliko med politično prakso in teorijo. Proučevanje plemenskih in nacionalnih izrazitosti, posebno pa narodne psihologije naših posameznih narodov in plemen, ni prišlo do te stopnje, da bi se moglo tako postaviti trditve, ki so najmanj presmele, če niso nekaj drugega. Mogoče bi se lahko tu uporabila neka zelo ostra beseda. Znanstvenik ne sme kar tako razmetavati za apodiktičnimi trditvami, in sicer, česar se ne nazveje žurnalistika, se ne bi smela znanost, tem bolj, ker najhitejši produkti slovenskega duha — lirika in pripovedovalstvo — dajo slutiti, da je najzgodnejša osnovna črta slovenske duše katekosen slovenska. Matični predsednik bi moral predvsem paziti na te stvari, tem bolj, ker je tu na sredini tudi narodna občutljivost...

V letniku je posebno zanimivo pismo, ki ga je napisal g. Ivan Meštrovič na upravo Matice Hrvatske ob njeni 40. obletnici. Iz tega pisma vidimo, da je avtor tudi v svoji študiji o Michelu Angelu g. Meštrovič v najzgodnejših potezah označuje značaj umetnosti. To pismo jasno kaže, s kakšno globino g. Meštrovič gleda na problem umetnosti. Tudi »Slovenec« bralce bo zanimalo, če tu prenesem stavek, v katerem g. Meštrovič govori o odnosu umetnosti in religije. »Posamezne periode umetnostne zgodovine so tretjina gotovo v vsak učenih knjigah kot smiselni pojavi ali kot rezultante teh ali drugih specialnih razmer. Toda nikjer ni dovolj poudarjena organska zveza, nikjer ništa Egipt in Babilon preko Aten in Rima z dobo zvezeta z gotiko in renesanso, nikjer ni vidi dovolj jasno, da je okostje, ki vse to veže, ravno religija, ki odloča tudi višino in umetnost, in se stalno čista umetniška vrednost lahko meri z globino religioznega čustvanja posameznih dob... To je napisal Meštrovič...

O Spominih g. Gliščarja na Evgena Kvaternika izpregovorimo prihodnjik.

Poziv na javne, kulturne, znanstvene delavce naše države. »Udruženje univerzitetno obrazovanih žena« v Beogradu pozivlja potom »Vremena« naše politike, kulturne delavce, znanstvenike in podobno, naj javijo svoje misli in nasvete, katerih 10 knjig o našem narodu oziroma državi naj bi se poslošalo »Federaciji univerzitetno izobraženih žena« v Londonu. To važno udruženje ima namreč v znamenitih Crosby Hallu veliko knjižnico, kjer je vsaka država zastopana po 10 knjigah, ki nudijo vpogled v politično, kulturno, gospodarsko življenje države, oziroma naroda. Jugoslavija v tej lepi zbirki še ni zastopana. Seveda bi bilo želeli, da bi vsaj ena ali druga teh knjig bila v kakšnem svetovnem jeziku, da bi se Anglež, Francoz, Nemec itd., ki pride v to knjižnico, lahko hitro informiral o naši državi in njenih narodih, običajih, folkloru, zgodovini...

vin, pesništvo, likovnih umetnostih, gospodarskih in socialnih razmerah itd. Kdor more z nasvetom ali drugače kaj pripomoči k izpolnitvi te naloge, naj sporoči svoje misli uredništvu »Vremena« v Beogradu v zaprtem pismu pod naslovom »Deset knjiga o našoj zemlji«.

Jugoslovanski turizem, organ za propagando turizma v Jugoslaviji, 2. (februarska) številka, je izšel v običajni skoro razkošni opremi. Obravnava med drugim važnost ameriških turistov za Jugoslavijo, prinaša francoski članek o Dalmaciji ter dva nemška: o Cesarju Dioklecianu in njegovi hčeri Valeriji in jugoslovanskem narodnem pesništvu ter o Dalmatinskih narodnih segah. Med številnimi ilustracijami nahajamo umotvore Meštroviča in Račičevem mavzoleju v Cavtatu ter 21 lepih fotografij iz Splita.

Drobiž

Pri Plonu v Parizu so izšli koncem l. 1928. zanimivi spomini francoskega diplomata Avgusta Gérauda — Mémoires d'Auguste Gérard — s predgovorom Gabriëla Hanotauxa. Gérard je kot diplomat prepotoval v letih 1880/90 velik del sveta in bil med drugim tudi v Črni gori ter posetil celo Istro in vojvodino Kranjsko, čeprav slednjo čisto mimogrede. Na Cetinju je bil prilično dolgo in dobil tu globok vpogled v kulturo in politično gibanje Jugoslovancev. Razpad avstrijske monarhije se je mogel lahko videti naprej. Kot dušo vsega jugoslovanskega pokreta označuje francoski diplomat škofa Strossmayerja, ki je bil tudi pomagal skleniti konkordat med Črno goro in Vatikanom. Zanimiva je trditve Gérauda, da je stal Vatikan v borbi Strossmayerja z avstrijsko vlado na strani genialnega diakonskega škofa. — Arthur Rubinstein bo 18. t. m. dal koncert v Zagrebu v Evropi-Palace. — G. Luković Niko, svečnik, je napisal »Život bi. Ozane Kotor« (knjižara Narodne Prosvete, Zagreb, Kaptol 29).

Graf Polzer-Hoditz: Kaiser Karl. Aus der Geheimnisse seines Kabinettschefs. Amalthea-Verlag, Wien. — Bivši šef kabineta cesarja Karla je s temi svojimi spomini dal pobudo za zelo živahne diskusije. Njegove navedbe in sodbe so vsekakor velike važnosti, ker je Polzer namere zadnjega avstrijskega cesarja najbolje poznal. Polzer v svoji knjigi marsikaj brezobzirno odkriva. Izvemo da sta bila cesar in cesarica huda nasprotnika Nemčije. Polzer s svoje strani pa tudi Mednarodno ne more trpeti, v čem se skoro gotovo zrcali tudi razpoloženje Karla in Cile. Naiznamičeva so Polzerjeva odkritja o ozadiju takozvane afera Sikstovih pisem, to je o skrivnih poizkusih cesarja in cesarice skleniti z veliko antanto separatni mir. Kier Polzer, ki še danes veruje v misli Avstrije, govori o Srbiji in Jugoslaviji, zveni iz njea sovraštvo, radi česar je knjiga pri nas prepovedana.

K zgodovini francoske revolucije pomeni dragoceni dosežek knjižica prerano umrlega, naravnost genialno nadarjenega Avgusta Cochina: La crise de l'histoire révolutionnaire, Paris 1909, kjer se bavi z najslavnejšim zgodovinarjem francoske revolucije, Aulardom, ki je nedavno umrl. Izsledki Cochina so pomembni in v pravo luč v komoru leta 1928 izšli knjigi Antona Meaux: Augustin Cochin et la genèse de la Révolution, Paris, Plon. Kakor žnimo, črpamo mi svoje znanje francoske revolucije večnoma iz Thiersa in Micheleta. Meni znano pa je pri nas delo Hipolita Taine: Origines de la France contemporaine, kjer se vzroki in potek francoske revolucije slikajo čisto drugače. Proti Taine-u se je obrnil z vso silo ravno Aulard, češ da je Tainovo delo čisto neznanstveno in poharvano po njegovi reakcionarni miselnosti. Res je Taine zelo pristranski, je pa marsikaj zadel z intuitivno močjo globlje in pravilneje nego apologeti francoske revolucije. Aulard nasprotno je zbral veliko nepobitnega arhivskega materiala, ki govori v prilog njegovega revolucijo brezpogojno priznavajočega stališča, je pa tudi hudo subjektiven, ker je popoln svobodomislec, pohaja vsako religijo in je naravnost agitator za laicizem. Mladi Cochin je razkril koliko grobih napak je zagrešil Aulard. V glavnem je rezultat Cochinovih izsledkov, da revolucija ni bila toliko v masah, kakor v skrivnih družbah, ki so delale zanj (Sociétés de pensée et la démocratie). — Seveda popolnoma objektivno se tak dogodek kot francoska revolucija, ki je in še ločuje duhovne v njihove zadnje globine, sploh ne da gledati.

Slovenska Krajina

Murska Sobota. V tukajšnji bolnici je bil dne 4. t. m. operiran na vnetju slepiča g. Franc Bajec, urednik »Novine«. Operacija je bila zelo nevarna, ker je z njo predolgo odlašal. Upajo pa vendar, da bo kmalu okrevaj. Začasno ga nadomestuje g. Ivan Jerič, bivši nar. poslanec in sedanjí soboški kaplan. Ljutomer. Prosvetno društvo v Ljutomeru vprizori v dneh 17., 24. februarja in 3. marca zgodovinsko igró »V znamenju križca« iz časa Neronevega pregnanija kristjanov v 8. dej. Nastopi 52 oseb. Začetek ob pol 4 pop.

Ribnica

Mesto poroke — požar. V sredo, dne 6. t. m. so se pri Kozinu, gostilničarju v Zlebiču »Pri roki«, pripravljali, da spremijo domačo hčerko k poroki. ko je nenkrat izbruhnil v šupi za stello ogenj, ki je v kratkem objel vso hišo, ker je bilo tudi v podstrešju polno stelle. Gasilna društva niso mogla uspešno gasiti, ker je voda povsod zamrznjena. Za nevesto pripravljeno balo so znesli na sneg. Ko je prišel ženin po nevesto, pa je našel le razdejano. Poroko so morali seveda za nekaj časa odložiti. Pogorelo je vse ostrešje do zidovja. Vzrok požara še ni natanko pojasnjen. Škoda je velika. Pač usoden slučaj!

Gripa tudi po ribniški dolini zelo razraja, tako da so morali šolo za nekaj dni zapreti. Saj smo imeli v nedeljo in ponedeljek — 29. C mraza. Zrtev bolezní je postala Marija Klun, 34 let stara žena posestnika v Hrovači. Prehladila se je, ko je pripravljala za prevajenje svojega očeta v tork so ji pokopali očeta, za kar v veliki vročini niti vedela ni, a isti dan ob 11. uri zvečer je bila že tudi sama mrtva. S hudo prizadeto družino vse sočustvuje.

Kočevje

Tudi kočevska »Bauernpartei« razpuščena. Ker so razpuščene vse stranke, zato tudi kočevski »Bauernpartei« ni bilo priznanešeno. Bivši predsednik stranke g. Alojzij Kresse je prejel tozadeven dekret o razpustu stranke, nakar se je izvršila likvidacija iste.

Župnijska kronika. V letu 1928. se je rodilo v mestni fari 106 otrok, poročilo 29 parov, umrlo pa 79 ljudi. Prirastek znaša 27 novorojenčkov.

Krško. Knjižničarski tečaj za dekanijo Leskovec v Krškem, dolžben z 10. t. m., se ne vrši. — Prosvetna zveza.

BOH. BISTRICA.

Kat. prosvetno društvo v Boh. Bistrici vprizori v nedeljo, dne 10. t. m. ob 3 popoldne veseloigro »Charlijeva tetas«.

ČRMOŠNJICE.

Izredna slovesnost se je vršila v naši vasi B'atniku pri Črmošnjicah v nedeljo 3. t. m. Poročena sta bila gna. Alojzija Buković in g. Janez Krišče iz Stare žage. Nevestini starši iz B'atnika g. Martin Buković in ga. Jožeta pa sta isti dan obhajala 40 letni jubilej poroke. Martin Buković, vesen krščanski mož in vedno naš. Novoporočence ma kličemo: Obilo sreče in božjega blagoslova, staršema jubilarntoma pa: še ma mnoga leta!

Sport

Sestanek drsalne sekcije SK Hirijske. Člani in članice, ki se želijo udeležiti 10. t. m. drsalnih tekem na Bohinjskem jezeru, se vabijo na sestanek, ki se vrši danes, v petek točno ob 18.30 v klubski sobi kavarne »Evropac« — Načelnik.

Sankaške tekme na Hlubljski cesti. Sportni klub Tržič priredi v nedeljo dne 10. t. m. ob 14 popoldne pri ugodnem vremenu propagandno sankaško tekmo na hlubljski cesti. Vrstni red tekme je: a) seniorji ca. 4 km, b) jun'orji ca. 4 km, c) dame ca. 2 km, d) dvosedelne ca. 2 km. Start je na Hlubljski cesti nad cerkvijo sv. Ane — cilj pa pri rudniku sv. Ana. Tekmuje se po pravilih J. Z. S. S. Prijavnina Din 10. Prijave sprejema g. K. Bocak, Tržič. Dostupne so samo običajne sanke v normalni teži.

Nedeljske skakalne tekme v Bohinju

ki se bodo vršile na naši edini skakalnici, namenjeni za mednarodne prireditve, bodo pričele v nedeljo ob 13. tako, da bo potem dovolj časa za pohod na vlak. Skakalnica leži prilično pol pota med Jezerom in Bistrico, ter imajo izletniki najlepše, ako gredo do Sv. Janeza, kjer si dopoldne lahko ogledajo drsalne tekme, popoldne pa odidejo na skakalnico. Drsanci in smučarji naj se odpeljejo po možnosti že v soboto zvečer v Bohinj ter naj narobe sobe, ako žele kurjene, pri dotični prometnem društvu ali na Bistrici ali pri Sv. Janezu. Oni, ki potujejo z večernim vlakom, imajo pravo do polovične vožnje brez vsake legitimacije.

ZREBANJE ZA DAVISOV POKAL.

Kakor rečeno, se je vršilo zrebanje za Davisov pokal 4. febr. popoldne v prostorih ogromnega sportnega ministrstva v Parizu. Vse je bilo zelo svečano. Po uvodnih slovesnostih so zreballi francoski predsednik je potegnil Španijo iz žare, angleški poslanik Nemčijo itd. Prva runda mora biti doigrana do 7. maja, druga do 19. maja, tretja do 11. junija, četrta do 23. junija. Rok za tekmo med evropskim in ameriškim pasom mora biti določen do 15. julija. — V ameriškem pasu je prijavljenih samo 5 držav, in se bo kot prva borila Kanada proti Zedinjenim državam; druge tekmovalke so Mehika, Kuba in Japonska. — V evropskem pasu je prijavljenih 24 držav, med njimi tudi ameriška republika Čile (Chile), afriški Egipt in Južna Afrika. Naša Jugoslavija ima le to vsaj toliko upanja, da se bo prerila v drugo rundo; napravo tekmuje z Grško in zmagovalka v tem boju nastopi proti zmagovalki v tekmi med Dansko in Čile. Do sem bi morda še slo; ne vemo, kako močno je šiško moštvo, vemo pa, da je dansko zastopstvo prav dobro. Zmagovalka v tekmi teh štirih držav nastopi nato proti zmagovalki v tekmah Avstrije in Češkoslovaške ter Belgije in Rumunije, torej po vseh verjetnostnih znakih proti Češkoslovaški. Zmagovalka (trečico Češkoslovaška) se bori proti končni zmagovalki v tekmah Španije, Nemčije, Irske in Italije, in ta zmagovalka zopet proti zmagovalki v tekmah ostalih 12 držav. Tako je določena zmagovalka evropskega pasu. Ta se bori proti zmagovalki ameriškega pasu (skoraj gotovo proti Zedinjenim državam), in končna zmagovalka pozove nato Francijo na tekmo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 8. febr.: 12.30 Reproducirana glasba. — 13.30 Casovna napoved, reproducirana glasba. — 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Gospodinska ura, predava gđ. C. Krekova. — 19.30 Francosčina, poučuje dr. Leben. 19.30 Varstvo spomenikov, predava dr. Stele. — 20.30 Valček večer, izvaja Radio-orkester: 1. D. Ertl op. 151: Slike z Donave, 2. E. Kalman: Valček iz operete »Čardasčka knežinja«, 3. J. Fučík op. 233: Donavske pripovedke, 4. J. Fučík op. 226: Baletke, 5. J. Fučík op. 69: Ideali sanj, 6. Lanner op. 180: Večerne zvezde, 7. O. Nedbal: Valček po motivih iz opte: »Poljska krič, 8. Fr. Lehár: Valček po motivih iz opte: »Tangova kraljica, 9. Leo Fall: Valček iz opte: »Stambulsko roža, 10. J. Lanner: Dvorni plesi, 11. Fr. Lehár op. 79: Zlato in srebro, 12. Ziehrer op. 382: Pustne šeme, 13. Waldteufel op. 151: Moj sen, 14. Waldteufel op. 188: Na drsnišču, 15. Sidney Jones: Mimosa-valček in opte: »Gofjša«.

22. Poročila in časovna napoved. — 22.15 Sprehod po Evropi.

Sobota, 9. febr.: 12.30 Reproducirana glasba. 13.30 Casovna napoved, reproducirana glasba. — 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Delavska ura. — 19.30 Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernik. — 19.30 Psihoanaliza in umetnost, predava g. Bartol. — 20.30 Radio-orkester. 21. Trnovski zbor pod vodstvom g. Marolla poje: 1. Dev: Oj tam za goro; 2. Dev: Pojdem u rute; 3. Pavtič: Slovo; 4. Adamič: Sem si vzela; 5. Prelovec: Skrijančku; 6. Prelovec: Hiša pri cest' stoji; 7. Prelovec: Zapoji mi pesem dekle; 8. Dev: Po Savci, po Dravci; 9. Prekmurska: Pojdem na Hrvatsko; 10. Hubad: Jedro uštno polti; 11. Hubad: Oor čez izaro; 12. Pirnat: Na Gorenjskem je leino. — 22. Poročila in časovna napoved. — 22.15 Sprehod po Evropi.

Drugi programi:

Petek 8. februarja.

Zagreb: 13.15 Plošče. — 17.15 Kavarniška glasba. — 20.35 Ruska erotična lirika. — 21. Anka Košević poje. — 22.10 Inozemske postaje. — Praga: 11.15 Plošče. — 16.05 Srce. — 16.25 Popoldanski koncert. — 19.10 Narodne pesmi. — 21. Lutkovno gledališče. — 21. Koncert. — Stuttgart: 16.15 Popoldanski koncert. — 20. Karneval. — 21.30 Popoldanske pesmi. — Bern: 12.50 Plesna glasba. — 16. Popoldanski koncert. — 21.30 Koncert. — 20. Karneval. — Katowice: 16. Plošče. — 17. Iz poljske zgodovine. — 17.55 Prenos iz Varšave. — 20.15 Simfonični koncert. — Rim: 13. Trio. — 17.30 Petje in godba. — 20.45 Karabinjerska godba. — Berlin: 15.30 O ženskem javnem in družinskem življenju. — 16.30 Laka glasba. — 19. Pesmi o delu. — 19.30 Muzika piramid. — 20.30 Simfonični koncert. — Dunaj: 11. Popoldanska glasba. — 16. Popoldanski koncert. — 17.30 Moderna komorna glasba. — 18.15 Sport. — 18.30 O mendelizmu. — 21. Komedija. — Nato večerni koncert. — Milan: 12.30 Kvarlet. — 16.30 Jazz. — 17.20 Deca poje. — 20.30 Simfonični koncert. — Budapest: 9.15 Ciganska godba. — 12. Zvonjenje. — 6. Pripovedke. — 17.40 Laka glasba. 20.20 Salonski trio. — 21.20 Violina in klavir. — Varšava: 12.10 Plošče. — 17.55 Orkester. — 20.15 Koncert varšavske filharmonije.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20.

Petek, 8. febr.: UTOPLJENKA. Red A. Sobota, 9. febr.: DANES BOMO TIČI. Izven. Zaižane dramske cene.

OPERA:

Začetek ob pol 20.

Petek, 8. febr.: ZALJUBLJEN V TRI ORANJE. Red C. Sobota, 9. febr.: Ob 16 popoldne PRI TREH MLADENKAH, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Petek, 8. februarja: Zaprti. Sobota, 9. februarja ob 20: »LUMPACIJ-VAGABUND«. Ab. B. Kuponi.

Nedelja v marib. gledališču. V nedeljo, dne 10. t. m. se vršila dve predstavi: popoldne ob 15 se vprizori zabavna in dobro uspeša opereta »Na cesaricino povelje« pri znižanih cenah, ob 20 pa komična veseloigra s petjem in godbo »Lumpacij-vagabunde« pri znižanih cenah.

Prireditve in društvene vesti

Rokodelski dom. V nedeljo 10. februarja bo običajna predpusna prireditev. Na sporedu so pevski zbori in dve veseloigri. Pričetek ob 7. uri zvečer.

Poizvedovanja

Naša se je vsota denarja. — Več se izve v upravi »Slovenec«.

Izgubljeno. Ubožna tovarniška delavka je izgubila dne 7. t. m. od 7 do pol 8 zjutraj od Opekarske ceste po Jeranovi, Karunovi ulici, čez Trnovski most ob Gradščici čez Mirje do tob. tovarne v časopisni papir zavitih 800 Din. Pošten najditelj se naproša, da vrne znesek proti odškodnini na policijsko direkcijo.

Dopisi

Trbovlje

✱ Letovišnji sanatorij na Omišlju. Par let sem je bilo na morje odpisano večje število slabotnih otrok, da se okrepijo. To je stalo Rdeči križ, Bratovsko skladnico, občino itd. veliko denarja. Lasko leto se je g. Sušniku, ki je vodil skupino otrok na morje, nudila prilika, da je pod zelo ugodnimi pogoji kupil 5000 m² stavbnega prostora ob morju in tudi zainteresiral gornje institucije, za zidanje sanatorija. Zadevo je prevzel Rdeč križ pod vodstvom g. Omerza, ki hoče skupno z drugimi zidavo udeležiti. Našli se že izvršujejo, in se bode nato po najprimernejšem zidalo. Glavna stvar je seveda financiranje zidave. Gotovo je, da bode Rdeči križ, Bratovska skladnica in občina, ki imajo največji interes za sanatorij, vložile zadnje sile v to stvar, treba bo pa še druge činitelje za stvar zainteresirati. — Za Omišljaj, ki leži nedaleč od Sušaka, se zanimajo tudi drugi. Čehi so kupili 20.000 m² zemlje, kjer hočejo graditi sanatorij za okrog 20 milijonov Kč. Mesto Novi Sad je kupilo 100 × 1000 m² stavbišča, na katerem hoče 100 novorodnih meščanov zidati vsak svojo vilo. Ob morju bo vodila ob vzdolž široka cesta, ob tej bodo parki, v njih se bodo šopirile te projektirane stavbe.

✱ Nagrada delavcem pri Dukiču. Enkratno nagrado dobijo tudi delavci, ki so bili premeščeni od rudnika k Dukiču, v istem znesku kot pri rudniku. Naše mnenje je, da bi bilo prav, nagrado izplačati delavcem že ob času kot pri rudniku.

✱ Autopromet k vsem vlakom. Okrajno glavarstvo je odredilo, da se autopromet otvori tudi k nočnim vlakom in se morajo vsa tri autopodjetja tedensko za to vožnje menjati. Razlika bo samo v ceni, ker bode ponore dvojna.

✱ Družba sv. Mohorja. Vpisovanje v »Družbo sv. Mohorja« izvršite lahko vsak dan pri fast. gosp. Gorograncu, ki je poverjenik družbe. Na razpolago je še kakih šest popolnih izvodov knjig lanskega leta. Kdor jih hoče imeti in je pozabil lansko leto se vpisati v družbo, jih lahko dobi.

Samoradi svoje
Kvalifete
Merima Otroškomilo
je največ
zahtevano u
celi deželi

MERIMA 1839

Umrta nam je naša zlata mamica, stara mama, sestra, tašča, teta, gospa

Franciška Novak
posesnica

po kratki mukepolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere. Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 9. t. m. ob 4 uri popoldne iz hiše žalosti Sp. Šiška, Aleševčeva cesta 11 na pokopališče k Sv. Kržu.

V Ljubljani, dne 7. februarja 1929.

Zalujoče rodbine: Novakova, notar Svečičeva, ing Hartmanova, Bučarjeva in Tometova.

